

Lesniki in izdajatelj: Okrajna odbora SZDL Kočevje...
- Uredništvo in uprava: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25.

Dolenjski list
Tednik okrajev Kočevje i sto

S III. redne seje okrajnega ljudskega odbora Novo mesto:

Ustanovljena bo okrajna banka

V soboto, 8. oktobra je bila v Novem mestu 3. redna seja okrajnega ljudskega odbora. Vodil jo je predsednik OLO Franc Pirkovič, navzoči pa so bili tudi skoraj vsi dolenjski zvezni in republiški poslanci.

Dosedanja gospodarski razvoj, spremembe v njegovem sistemu in teritorialne spremembe ob ustanovitvi novih okrajev in občin terjajo tudi reorganizacijo Narodne banke...

Po daljšem razpravljanju, v katerem so se odborniki predvsem zanimali za obseg poslovanja nove okrajne banke, za višino sredstev, s katerimi bo lahko samostojno razpolagala...

Znatno povečan izvoz tobaka

V osmih mesecih letošnjega leta smo izvozili iz države 11.173 ton tobaka v vrednosti 3 milijarde 768 milijonov dinarjev, medtem ko smo ga lani v istem času izvozili le 4.580 ton v vrednosti 1 milijarde 515 milijonov dinarjev.

Drugo leto še več umetnih gnojil

Po programu Zveze kmetijskih zbornic bo drugo leto na razpolago za naše kmetijstvo 650.500 ton umetnih gnojil, kar je za 200 tisoč ton več kot letos.

Mladinska konferenca novomeških učiteljskihnikov

V četrtek 6. oktobra so se zbrali dijaki učiteljskih in dvorani Sindikalnega doma, da se pogovorijo o dosedanjih uspehih in vprašanjih, ki stojijo pred njihovo mladinsko organizacijo.

Janez Potočar, o veterinarski službi v okraju pa dr. Karel Gosier. Ker so ugotovile inspekcije službe zelo zanimive in važne za gospodarske organizacije, ustanove in ostale urade, predvsem pa tudi za vse naše bralce, bomo o njih več poročali v prihodnjih številkah Dolenjskega lista.

Siedilo je poročilo komisije za volitve in imenovanja. Zaradi splošne okrajne Crnomelj in Novo mesto je bilo treba imenovati nove člane vseh komisij pri okrajnem ljudskem odboru, svet za komunalne zadeve pa je bil razširjen na 9 članov.

Poročilo komisije za organizacijska vprašanja in pravne predpise je obsegalo sistemizacijo delovnih mest pri Gozdni upravi, pri Okrajni upravi za ceste in proračun OLO od 1. 9. do 31. 12. 1955.

Hvala, rojaki v Ameriki!

Ne mine teden, da ne bi dobil »Dolenjski list« enega ali dveh pisem iz Amerike, Kanada ali tudi od drugod, kamor prinaša rojakom teden za tednom pozdrave iz starega kraja in jih seznanja z napredkom rojstne domovine.

Priloženo vam pošiljam 5 dolarjev za obnovitev naročnine, obenem pa vas tudi prosim, da spremenite naslov, ker sem se preselil iz Chicago v Joliet. Prejmite lepe pozdrave od rojaka iz Bele krajine, iz Mladinske pri Semeču, ki živi že 50 let v Ameriki in vam »li veliko uspehov pri listu. Upam, da boste še kaj več poročali iz mojega rojstnega kraja, ker me vse od tam še zmeraj zanimajo.«

Iz Dol. Toplice

Cesto Toplice — Meniška vas so pričeli urejevati še lani, z deli pa so nadaljevali letos. 25. avgusta so pričeli delati, že 10. septembra pa iz neznanih razlogov prenehali. Tako je cesta še vedno zaprta za ves tovarni promet.

Kaj je treba storiti v bodoče?

Predvsem je treba nadaljevati na ugotovitvah strokovnjakov in pričeti z določenim delom. — Kmečki proizvajalec potrebuje stalno strokovno pomoč in nasvete. Brez strokovnjakov, ki bi stalno delali v Beli krajini, in brez materialne osnove za nametitev strokovnjakov kot tudi sredstev za izvajanje napotki, ki jih je dal kmetijski teden, dragoceni zaključki tedna ne bodo dali pravih uspehov. Za nadaljevanje del je treba združiti delo strokovnjakov, materialna sredstva družbe in posameznika ter prizadevnosti belokranjskega kmečkega proizvajalca, da tudi sam krepko pridre svoj gospodarski napredek.

Priloženo vam pošiljam 5 dolarjev za obnovitev naročnine, obenem pa vas tudi prosim, da spremenite naslov, ker sem se preselil iz Chicago v Joliet. Prejmite lepe pozdrave od rojaka iz Bele krajine, iz Mladinske pri Semeču, ki živi že 50 let v Ameriki in vam »li veliko uspehov pri listu. Upam, da boste še kaj več poročali iz mojega rojstnega kraja, ker me vse od tam še zmeraj zanimajo.«

Priloženo vam pošiljam 5 dolarjev za obnovitev naročnine, obenem pa vas tudi prosim, da spremenite naslov, ker sem se preselil iz Chicago v Joliet. Prejmite lepe pozdrave od rojaka iz Bele krajine, iz Mladinske pri Semeču, ki živi že 50 let v Ameriki in vam »li veliko uspehov pri listu. Upam, da boste še kaj več poročali iz mojega rojstnega kraja, ker me vse od tam še zmeraj zanimajo.«

Jesenski plemenski sejni na Kočevskem

Tradicionalni plemenski sejni na Kočevskem so tudi letos vzburili duh precej zanimanja. 12. in 13. oktobra je bil tak sejem v Dobropolju za bike, krave in telice, danes je v Ribnici za krave in telice, jutri pa bo v Velikih Lačkah.

Spoznanja belokranjskega kmetijskega tedna bi lahko koristila vsej Dolenjski

Kakšne rezultate je dal lanski kmetijski teden v Beli krajini, kako te rezultate koristiti za pospeševanje kmetijstva v celotnem novomeškem okraju, in kaj je za nadaljevanje del na osnovi zaključkov tedna potrebno podvzeti, to je bila osnova povelja kmetijskih strokovnjakov v Novem mestu 4. oktobra.

Spoznanja belokranjskega kmetijskega tedna bi lahko koristila vsej Dolenjski

Najprej je poročal o zaključkih belokranjskega kmetijskega tedna član Glavnega odbora društva inženirjev in tehnikov Slovenije Ivan Sporar. Uspehi tedna so vsekakor vidni, o čemer so razpravljali tudi na sestanku v Crnomlju 18. septembra. Za načrtno delo za povzdigo kmetijstva v Beli krajini so manjkale doslej temeljne osnovne in prav nje je dala ta akcija. Osnova vsega kmetijstva je poznavanje tal. Tega vprašanja so se strokovnjaki v tednu temeljito lotili. Naloga, ki sledijo iz njihovih ugotovitev, pa niso kratkoročnega, ampak dolgoročnega pomena, kajti v kmetijstvu v kratkem času ni mogoče veliko spremeniti. Pozitivna stran tedna je tudi v tem, da so sami kmetovalci z največjim zanimanjem spremljali delo strokovnjakov in pokazali obilo volje, da se oprimejo nasvetov, ki so jih dobili. Ob obisku strokovnjakov so spoznali, da ima tudi njihova zemlja dobre lastnosti, potrebno pa jih je poznati in izkoristiti.

Delni uspehi tedna pa so vidni že sedaj. To je predvsem večja poraba umetnih gnojil, ki se je povečala od lani za 100 odstotkov. Pa ne samo poraba. Prej je kmet v Beli krajini vsa umetna gnojila klenoval kratko gipso ter jih tudi uporabljal ne glede na njihovo vrednost za tako ali drugačno zemljo in kulturo. Kmečki proizvajalec je sedaj dobil osnovno znanje, kaj njegovi zemlji primanjkuje, kaj ji mora dodati, da bo pridelal večji, in v kakšnih količinah.

Spoznanja belokranjskega kmetijskega tedna bi lahko koristila vsej Dolenjski

Kakšne rezultate je dal lanski kmetijski teden v Beli krajini, kako te rezultate koristiti za pospeševanje kmetijstva v celotnem novomeškem okraju, in kaj je za nadaljevanje del na osnovi zaključkov tedna potrebno podvzeti, to je bila osnova povelja kmetijskih strokovnjakov v Novem mestu 4. oktobra.

Najprej je poročal o zaključkih belokranjskega kmetijskega tedna član Glavnega odbora društva inženirjev in tehnikov Slovenije Ivan Sporar. Uspehi tedna so vsekakor vidni, o čemer so razpravljali tudi na sestanku v Crnomlju 18. septembra. Za načrtno delo za povzdigo kmetijstva v Beli krajini so manjkale doslej temeljne osnovne in prav nje je dala ta akcija. Osnova vsega kmetijstva je poznavanje tal. Tega vprašanja so se strokovnjaki v tednu temeljito lotili. Naloga, ki sledijo iz njihovih ugotovitev, pa niso kratkoročnega, ampak dolgoročnega pomena, kajti v kmetijstvu v kratkem času ni mogoče veliko spremeniti. Pozitivna stran tedna je tudi v tem, da so sami kmetovalci z največjim zanimanjem spremljali delo strokovnjakov in pokazali obilo volje, da se oprimejo nasvetov, ki so jih dobili. Ob obisku strokovnjakov so spoznali, da ima tudi njihova zemlja dobre lastnosti, potrebno pa jih je poznati in izkoristiti.

Kaj je treba storiti v bodoče?

Predvsem je treba nadaljevati na ugotovitvah strokovnjakov in pričeti z določenim delom. — Kmečki proizvajalec potrebuje stalno strokovno pomoč in nasvete. Brez strokovnjakov, ki bi stalno delali v Beli krajini, in brez materialne osnove za nametitev strokovnjakov kot tudi sredstev za izvajanje napotki, ki jih je dal kmetijski teden, dragoceni zaključki tedna ne bodo dali pravih uspehov. Za nadaljevanje del je treba združiti delo strokovnjakov, materialna sredstva družbe in posameznika ter prizadevnosti belokranjskega kmečkega proizvajalca, da tudi sam krepko pridre svoj gospodarski napredek.

izobraževanje naj bo na prvem mestu

PRED IZREDNIM KONGRESOM PROSVETNIH DRUŠTEV SLOVENIJE

22. in 23. oktobra bo na Jesenicah izredni kongres prosvetnih društev Slovenije, ki ga sklicujeta Zveza delavskih prosvetnih društev »SVOBODA« in Ljudska prosveta Slovenije. Na kongresu bodo poročali o dosedanjem delu prosvetnih društev in sklepali o splošni prosvetnih društev v enotno organizacijo. Novomeški okraj bo na kongresu zastopala 14 delegatov, ki so jih predstavniki društev izvolili preteklo nedeljo na izredni delovni konferenci, 3 delegate pa ima Dolenjska tudi v rednih članih glavnega odbora Ljudske prosvete Slovenije.

Kongres bo sprejel programsko misli o vsem dosedanjem in bodočem prosvetnem delu. Predlagal bo okvirne smernice za delo, nov statut in izvolitev novih organov.

Društvi SVOBODA in ostalih prosvetnih društev bo mejnik v ljudskoprosvetnem udejstvovanju. Ze pred kongresom so ljudskoprosvetni delavci na Dolenjskem razpravljali o najvažnejših vprašanjih, ki jih postavlja dosedanje delo na tem področju. Delegati društev in člani okrajnega odbora LP so se pomenili o teh problemih na nedeljski delovni konferenci, že pred tem pa so imeli občinski posvetovanja. V vsaki občini bodo ustanovili občinske zveze prosvetnih društev, ki jih bodo kot posvetovalni in združevalni organ vodili voljeni predstavniki vseh prosvetnih društev v področju občine. Delo, ki ga je doslej še vedno v precejšnji meri opravljal okrajni odbor Ljudske prosvete, prehaja zdaj na občinske zveze prosvetnih društev. Program in idejno ljudskoprosvetnega življenja v občini bosta posledično od aktivnega dela občinskih zvez z občinskim svetom za prosveto in kulturo, v prav taki meri pa seveda tudi z odbori političnih organizacij v kraju.

V naših društvih smo gojili doslej predvsem petje in dramatiko. Premalo smo skrbeli za ostale oblike ljudskoprosvetnega izživljanja (recitacije, knjižničarstvo, čitalnice, izobraževalne tečaje, predavanja itd.). Zlasti je zaostajala skrb za izobraževanje. Veseli smo bili obiska koncertu in čudno bi se nam zdelo, če pri igri ne bi bila dvorana ali soba nabita do zadnjega sedeža našega lista in znanega nabiralca prispevkov za spomenik padlim borcem v Sentjerneju, pa nam je postal naslove šestih novih naročnikov iz ZDA. Denar, ki ga je poslal kot naročnino za nove naročnike, smo v redu dobili. Za uslugo se njemu in novim naročnikom prav lepo zahvaljujemo!

Ostale naše naročnike v izozemstvu prosimo, da pri nakazovanju naročnine posredujejo zveste bralce, ki se sami spominjajo, da je treba list podaljšati z novo naročnino. — Vsem želimo prijetne urice pri branju našega lista in jih tovariško pozdravljamo!

Uredništvo in uprava DOLENJSKEGA LISTA

Jesenski plemenski sejni na Kočevskem

Tradicionalni plemenski sejni na Kočevskem so tudi letos vzburili duh precej zanimanja. 12. in 13. oktobra je bil tak sejem v Dobropolju za bike, krave in telice, danes je v Ribnici za krave in telice, jutri pa bo v Velikih Lačkah.

Spoznanja belokranjskega kmetijskega tedna bi lahko koristila vsej Dolenjski

Kakšne rezultate je dal lanski kmetijski teden v Beli krajini, kako te rezultate koristiti za pospeševanje kmetijstva v celotnem novomeškem okraju, in kaj je za nadaljevanje del na osnovi zaključkov tedna potrebno podvzeti, to je bila osnova povelja kmetijskih strokovnjakov v Novem mestu 4. oktobra.

Kaj je treba storiti v bodoče?

Predvsem je treba nadaljevati na ugotovitvah strokovnjakov in pričeti z določenim delom. — Kmečki proizvajalec potrebuje stalno strokovno pomoč in nasvete. Brez strokovnjakov, ki bi stalno delali v Beli krajini, in brez materialne osnove za nametitev strokovnjakov kot tudi sredstev za izvajanje napotki, ki jih je dal kmetijski teden, dragoceni zaključki tedna ne bodo dali pravih uspehov. Za nadaljevanje del je treba združiti delo strokovnjakov, materialna sredstva družbe in posameznika ter prizadevnosti belokranjskega kmečkega proizvajalca, da tudi sam krepko pridre svoj gospodarski napredek.

22. in 23. oktobra bo na Jesenicah izredni kongres prosvetnih društev Slovenije, ki ga sklicujeta Zveza delavskih prosvetnih društev »SVOBODA« in Ljudska prosveta Slovenije. Na kongresu bodo poročali o dosedanjem delu prosvetnih društev in sklepali o splošni prosvetnih društev v enotno organizacijo. Novomeški okraj bo na kongresu zastopala 14 delegatov, ki so jih predstavniki društev izvolili preteklo nedeljo na izredni delovni konferenci, 3 delegate pa ima Dolenjska tudi v rednih članih glavnega odbora Ljudske prosvete Slovenije.

Kongres bo sprejel programsko misli o vsem dosedanjem in bodočem prosvetnem delu. Predlagal bo okvirne smernice za delo, nov statut in izvolitev novih organov.

Društvi SVOBODA in ostalih prosvetnih društev bo mejnik v ljudskoprosvetnem udejstvovanju. Ze pred kongresom so ljudskoprosvetni delavci na Dolenjskem razpravljali o najvažnejših vprašanjih, ki jih postavlja dosedanje delo na tem področju. Delegati društev in člani okrajnega odbora LP so se pomenili o teh problemih na nedeljski delovni konferenci, že pred tem pa so imeli občinski posvetovanja. V vsaki občini bodo ustanovili občinske zveze prosvetnih društev, ki jih bodo kot posvetovalni in združevalni organ vodili voljeni predstavniki vseh prosvetnih društev v področju občine. Delo, ki ga je doslej še vedno v precejšnji meri opravljal okrajni odbor Ljudske prosvete, prehaja zdaj na občinske zveze prosvetnih društev. Program in idejno ljudskoprosvetnega življenja v občini bosta posledično od aktivnega dela občinskih zvez z občinskim svetom za prosveto in kulturo, v prav taki meri pa seveda tudi z odbori političnih organizacij v kraju.

V naših društvih smo gojili doslej predvsem petje in dramatiko. Premalo smo skrbeli za ostale oblike ljudskoprosvetnega izživljanja (recitacije, knjižničarstvo, čitalnice, izobraževalne tečaje, predavanja itd.). Zlasti je zaostajala skrb za izobraževanje. Veseli smo bili obiska koncertu in čudno bi se nam zdelo, če pri igri ne bi bila dvorana ali soba nabita do zadnjega sedeža našega lista in znanega nabiralca prispevkov za spomenik padlim borcem v Sentjerneju, pa nam je postal naslove šestih novih naročnikov iz ZDA. Denar, ki ga je poslal kot naročnino za nove naročnike, smo v redu dobili. Za uslugo se njemu in novim naročnikom prav lepo zahvaljujemo!

Ostale naše naročnike v izozemstvu prosimo, da pri nakazovanju naročnine posredujejo zveste bralce, ki se sami spominjajo, da je treba list podaljšati z novo naročnino. — Vsem želimo prijetne urice pri branju našega lista in jih tovariško pozdravljamo!

Uredništvo in uprava DOLENJSKEGA LISTA

Jesenski plemenski sejni na Kočevskem

Tradicionalni plemenski sejni na Kočevskem so tudi letos vzburili duh precej zanimanja. 12. in 13. oktobra je bil tak sejem v Dobropolju za bike, krave in telice, danes je v Ribnici za krave in telice, jutri pa bo v Velikih Lačkah.

Spoznanja belokranjskega kmetijskega tedna bi lahko koristila vsej Dolenjski

Kakšne rezultate je dal lanski kmetijski teden v Beli krajini, kako te rezultate koristiti za pospeševanje kmetijstva v celotnem novomeškem okraju, in kaj je za nadaljevanje del na osnovi zaključkov tedna potrebno podvzeti, to je bila osnova povelja kmetijskih strokovnjakov v Novem mestu 4. oktobra.

Kaj je treba storiti v bodoče?

Predvsem je treba nadaljevati na ugotovitvah strokovnjakov in pričeti z določenim delom. — Kmečki proizvajalec potrebuje stalno strokovno pomoč in nasvete. Brez strokovnjakov, ki bi stalno delali v Beli krajini, in brez materialne osnove za nametitev strokovnjakov kot tudi sredstev za izvajanje napotki, ki jih je dal kmetijski teden, dragoceni zaključki tedna ne bodo dali pravih uspehov. Za nadaljevanje del je treba združiti delo strokovnjakov, materialna sredstva družbe in posameznika ter prizadevnosti belokranjskega kmečkega proizvajalca, da tudi sam krepko pridre svoj gospodarski napredek.

22. in 23. oktobra bo na Jesenicah izredni kongres prosvetnih društev Slovenije, ki ga sklicujeta Zveza delavskih prosvetnih društev »SVOBODA« in Ljudska prosveta Slovenije. Na kongresu bodo poročali o dosedanjem delu prosvetnih društev in sklepali o splošni prosvetnih društev v enotno organizacijo. Novomeški okraj bo na kongresu zastopala 14 delegatov, ki so jih predstavniki društev izvolili preteklo nedeljo na izredni delovni konferenci, 3 delegate pa ima Dolenjska tudi v rednih članih glavnega odbora Ljudske prosvete Slovenije.

Kongres bo sprejel programsko misli o vsem dosedanjem in bodočem prosvetnem delu. Predlagal bo okvirne smernice za delo, nov statut in izvolitev novih organov.

Društvi SVOBODA in ostalih prosvetnih društev bo mejnik v ljudskoprosvetnem udejstvovanju. Ze pred kongresom so ljudskoprosvetni delavci na Dolenjskem razpravljali o najvažnejših vprašanjih, ki jih postavlja dosedanje delo na tem področju. Delegati društev in člani okrajnega odbora LP so se pomenili o teh problemih na nedeljski delovni konferenci, že pred tem pa so imeli občinski posvetovanja. V vsaki občini bodo ustanovili občinske zveze prosvetnih društev, ki jih bodo kot posvetovalni in združevalni organ vodili voljeni predstavniki vseh prosvetnih društev v področju občine. Delo, ki ga je doslej še vedno v precejšnji meri opravljal okrajni odbor Ljudske prosvete, prehaja zdaj na občinske zveze prosvetnih društev. Program in idejno ljudskoprosvetnega življenja v občini bosta posledično od aktivnega dela občinskih zvez z občinskim svetom za prosveto in kulturo, v prav taki meri pa seveda tudi z odbori političnih organizacij v kraju.

V naših društvih smo gojili doslej predvsem petje in dramatiko. Premalo smo skrbeli za ostale oblike ljudskoprosvetnega izživljanja (recitacije, knjižničarstvo, čitalnice, izobraževalne tečaje, predavanja itd.). Zlasti je zaostajala skrb za izobraževanje. Veseli smo bili obiska koncertu in čudno bi se nam zdelo, če pri igri ne bi bila dvorana ali soba nabita do zadnjega sedeža našega lista in znanega nabiralca prispevkov za spomenik padlim borcem v Sentjerneju, pa nam je postal naslove šestih novih naročnikov iz ZDA. Denar, ki ga je poslal kot naročnino za nove naročnike, smo v redu dobili. Za uslugo se njemu in novim naročnikom prav lepo zahvaljujemo!

Ostale naše naročnike v izozemstvu prosimo, da pri nakazovanju naročnine posredujejo zveste bralce, ki se sami spominjajo, da je treba list podaljšati z novo naročnino. — Vsem želimo prijetne urice pri branju našega lista in jih tovariško pozdravljamo!

Uredništvo in uprava DOLENJSKEGA LISTA

Jesenski plemenski sejni na Kočevskem

Tradicionalni plemenski sejni na Kočevskem so tudi letos vzburili duh precej zanimanja. 12. in 13. oktobra je bil tak sejem v Dobropolju za bike, krave in telice, danes je v Ribnici za krave in telice, jutri pa bo v Velikih Lačkah.

Spoznanja belokranjskega kmetijskega tedna bi lahko koristila vsej Dolenjski

Kakšne rezultate je dal lanski kmetijski teden v Beli krajini, kako te rezultate koristiti za pospeševanje kmetijstva v celotnem novomeškem okraju, in kaj je za nadaljevanje del na osnovi zaključkov tedna potrebno podvzeti, to je bila osnova povelja kmetijskih strokovnjakov v Novem mestu 4. oktobra.

Kaj je treba storiti v bodoče?

Predvsem je treba nadaljevati na ugotovitvah strokovnjakov in pričeti z določenim delom. — Kmečki proizvajalec potrebuje stalno strokovno pomoč in nasvete. Brez strokovnjakov, ki bi stalno delali v Beli krajini, in brez materialne osnove za nametitev strokovnjakov kot tudi sredstev za izvajanje napotki, ki jih je dal kmetijski teden, dragoceni zaključki tedna ne bodo dali pravih uspehov. Za nadaljevanje del je treba združiti delo strokovnjakov, materialna sredstva družbe in posameznika ter prizadevnosti belokranjskega kmečkega proizvajalca, da tudi sam krepko pridre svoj gospodarski napredek.

Spoznanja belokranjskega kmetijskega tedna bi lahko koristila vsej Dolenjski

Kakšne rezultate je dal lanski kmetijski teden v Beli krajini, kako te rezultate koristiti za pospeševanje kmetijstva v celotnem novomeškem okraju, in kaj je za nadaljevanje del na osnovi zaključkov tedna potrebno podvzeti, to je bila osnova povelja kmetijskih strokovnjakov v Novem mestu 4. oktobra.

Kaj je treba storiti v bodoče?

Predvsem je treba nadaljevati na ugotovitvah strokovnjakov in pričeti z določenim delom. — Kmečki proizvajalec potrebuje stalno strokovno pomoč in nasvete. Brez strokovnjakov, ki bi stalno delali v Beli krajini, in brez materialne osnove za nametitev strokovnjakov kot tudi sredstev za izvajanje napotki, ki jih je dal kmetijski teden, dragoceni zaključki tedna ne bodo dali pravih uspehov. Za nadaljevanje del je treba združiti delo strokovnjakov, materialna sredstva družbe in posameznika ter prizadevnosti belokranjskega kmečkega proizvajalca, da tudi sam krepko pridre svoj gospodarski napredek.

Spoznanja belokranjskega kmetijskega tedna bi lahko koristila vsej Dolenjski

Kakšne rezultate je dal lanski kmetijski teden v Beli krajini, kako te rezultate koristiti za pospeševanje kmetijstva v celotnem novomeškem okraju, in kaj je za nadaljevanje del na osnovi zaključkov tedna potrebno podvzeti, to je bila osnova povelja kmetijskih strokovnjakov v Novem mestu 4. oktobra.

Kaj je treba storiti v bodoče?

Predvsem je treba nadaljevati na ugotovitvah strokovnjakov in pričeti z določenim delom. — Kmečki proizvajalec potrebuje stalno strokovno pomoč in nasvete. Brez strokovnjakov, ki bi stalno delali v Beli krajini, in brez materialne osnove za nametitev strokovnjakov kot tudi sredstev za izvajanje napotki, ki jih je dal kmetijski teden, dragoceni zaključki tedna ne bodo dali pravih uspehov. Za nadaljevanje del je treba združiti delo strokovnjakov, materialna sredstva družbe in posameznika ter prizadevnosti belokranjskega kmečkega proizvajalca, da tudi sam krepko pridre svoj gospodarski napredek.

Proslava Levstikovih brigad v Dol. Toplicah

V Dolenjskih Toplicah, kjer je bila v jeseni 1952 velika proslava slovenskih partizanskih brigad, bo 22. in 23. oktobra proslava Levstikovih brigad, združena z občinsko ustanovitve brigad.

22. oktobra zvečer bo v dvorani zadržnega doma velika akademija, pri kateri bodo sodelovali Invalidski pevski zbor, godba Ljudske milice iz Ljubljane ter recitatorji in solisti. V

Jutri zvečer na poljši lov pod Šumberkom!

Lovska družina Veliki Gaber bo priredila v noči od 15. na 16. oktobra lov na polhe pod Šumberkom. Lovci in gostje se bodo zbrali v soboto ob 19. uri v Dolnjem Podšumberku, odkoder bodo odšli v gozd, kjer bo vse pripravljeno za lov. Za jedajo in pijačo bo poskrbljeno (pečeno janje in poljška pečenka). Lovci iz Velikega Gabra vabijo na lov vse prijatelje in znance dolenjskih polharjev. Če bo slabo vreme ali posebno hud mraz, lova ne bo.

Sadljarska razstava v Fari ob Kolpi

16. oktobra bodo v prostorih kmetijske zadruge v Fari priredili krajevno sadljarsko razstavo, na kateri bodo pokazali gospodarske učne sorte, škropljena sredstva itd. Razstava ima namen opozoriti trgovine na ta sadljarski predel. Strokovnjaki bodo ob razstavi tudi predavali o sodobnem sadljarstvu.

VREME

Za čas od 14. do 23. oktobra predvidimo suho razdobje brez večjih padavin. V jasnih nočeh bodo vidni zvezni svetlobo, čez dan pa malo vreme.

Kmetje so pobrali te dni še zadnji krompir z njiv. Pridelek je dober, čeprav ni povsod enak. Zadržno trgovsko podjetje v Novem mestu prodaja te dni krompir iz Poljan po 12 dinov na kilogram. Potrošniki so s ceno in kakovostjo belega krompirja zadovoljni.

O nekaterih glavnih nalogah občine TREBNJE

Od skupnih naporov ljudskega odbora in prebivalcev je odvisen uspeh in napredek

Nova občina Trebnje, ki obsega območje dosedanjih občin Trebnje, Dobrnje, Velika Loka in del občine Veliki Gaber, sodi med večje podeželske občine novomeškega okraja. Obsega 15.151 hektarov površine in ima 9.866 prebivalcev. Glavna gospodarska panoga je kmetijstvo, s katerim se ukvarja nad 7.000 prebivalcev. V občini je 110 obrtnih obratov, od tega 8 državnih in dva zadruga, ostali so privatni. Od 15 trgovin so tri državne in 12 zadruga. Vseh 15 gostilne je privatnih. V občini je 8 osnovnih šol, nižja gimnazija in gospodinjstva šola. V občini so tudi 4 dograjene železniške postaje, dve pa je gradilo. Za območje občine je samo ena zdravstvena postaja. Imajo tudi dijaški dom, otroški vrtec, lekarno in 4 pošte. Po statističnih podatkih znaša narodni dohodek na območju nove občine povprečno samo 25.000 din na prebivalca.

Številka o narodnem dohodku v občini gotovo ni povsem točna, vendar dovolj nazorno kaže na nerazvito gospodarstvo v trebanjski občini. Prevladuje kmetijstvo, obrti je malo in še ta je pretežno drobna privatna, večjih podjetij ni. Tistih nekaj obrtnih obratov družbenega značaja slabo napreduje. Njih obseg ne presega privatne obrtno delavnice. Opekarna in Račjem selu ne zaposluje niti deset ljudi. Navzlic zalogam dobre glave nima nobene bodočnosti, če ne bo modernizirala proizvodnje. Predvsem ji je potrebna krožna peč. Opekarna je oddaljena dobra 2 kilometra od železniške postaje, zato so, vsaj za sedaj, pomisleki za vlaganje investicij v takem kraju umestni. V Trebnjem so še mizarska, krojaška in čevljarška delavnica (podružnica novomeškega podjetja Industrija obutev). V čevljarški dela 11 ljudi, v mizarski 7, v krojaški 14 ljudi. Remontno podjetje, ki je bilo ustanovljeno med zadnjimi, se najbolj razvija, manjka mu pa vodilnega strokovnega kadra. Pekarija zaposluje le štiri ljudi, je pa najbolj donosno podjetje. Iz lastnih sredstev so si že kupili potrebne stroje. Na Veliki Loki imajo žago s tremi delavci, v Sentlovrencu pa zadrugo mizarstvo, ki zaposluje 7 ljudi. To so vsa socialistična podjetja v trebanjski občini.

KMETIJSTVO, ŠOLE, VODOVOD, CESTA — TO SO NUJNE NALOGE
Kmetijstvo v trebanjski občini ni razvito, čeprav ima dobre pogoje, na splošno boljše kot v drugih predelih. Tržne viške kmetijstva predstavlja živina, krompir in deloma les, žitarice pa le v majhni meri. Največji napredek so dosegli zadnja leta pri živinoreji. Dokaj zanimanja kažejo kmetovalci za kvalitetsna semena, precej uporabljajo tudi umetna gnojila. Toda vse to so samo začetki naprednejšega kmetijstva, ki na dvig narodnega dohodka še nimajo večjega vpliva.

Pri pospeševanju naprednega kmetijstva je premalo čutili vlogo kmetijskih zadrug. Kmetijska zadruga v Trebnjem je skoraj vsa leta po vojni bolj zadruga v njej zaposlenih uslužbencev kot kmetovalcev-zadrugnikov. Zaradi ponavljajočih se nepravilnosti zadrugniki nimajo do nje pravega zaupanja, to oboje pa hromi njeno pravo vlogo. Nič boljši ali še slabše je s KZ v Velikem Gabru. Finančni in kadrovski krči so skoraj uničili tudi kmetijsko zadrugo v Veliki Loki. Prav sedaj, ko bi morala zadruga odločno poseči v odkupe kmetijskih pridelkov, tega ni sposobna in gre do pretežno mimo nje. Boljša je KZ v Sentlovrencu, vendar kakih večjih uspehov od sedaj ni pokazala, čeprav posluje zadovoljivo, vsekakor mnogo boljše kot prejšnje tri. Najboljša pa je KZ Dobrnje, ki ima na gospodarski napredek doline velik vpliv. Znatno je pripomogla k elektrifikaciji vasi, uspešno opravlja odkup, podpira napredek živinoreje itd. V Dobrnju

odkriju spomenikov pred rotovžem bodo na hiši, kjer je pred 50 leti umrl Janez Trdina, odkrili spominsko ploščo, nakar bo na Vratih žaina komemoracija, nato pa promenade koncert godbe na trgu. V nedeljo 30. oktobra bo, od športna tekmovanja Partizana, motoristov, srečanje šahistov Radovljice in Novega mesta ter izlet. 1. novembra bodo komemoracije na pokopališču in ob spomeniku na Marofu. 5. novembra zvečer pa bo proslava zaključena s koncertom orkestra KD Dušan Jerab.

KROJASTVO BO PROIZVAJALO KONFEKCIJO
Podjetje Krojastvo Novo mesto, ki zaposluje že nad 30 ljudi, bo razširilo svojo delavnost na proizvodnjo konfekcije v novem obratu, ki bo verjetno ustanovljen v Smihelu. Z ozirom na potrebe po konfekcijskem blagu, kakor tudi možnosti izdelave konfekcije iz kvalitetnega blaga tovarne Novoteks se bo novi obrat vsekakor lahko kmalu razvil v večje proizvodno podjetje te vrste.

PROTOTIP PRENOSNE PEČI ZA KERAMIKO
Na Zavodu za raziskavo materiala v Ljubljani je izdelal prototip moderne prenosljive peči, katere bo izdelovala Tovarna šamotnih peč in keramike Novo mesto. S prehodom na izdelavo takih peč bo tovarna lahko povečala proizvodnjo pri tem številu zaposlenih za več kakor 50%.

Kmetovalci pozor!
Dosti krme — pa bo lepa živina, dosti mleka in donosno gospodarstvo. Vse to si lahko zagotovite, ako gnojite jeseni po ravnih, deteljiskih, pašnikih itd. s Thomasovo žilindro, ki si jo lahko v vsaki količini nabavite po ugodni regresirani ceni pri

Kmetijski zadrugi v Novem mestu
Oskrbite se lahko tudi z drugimi umetnimi gnojili, škropivi za zimsko škropljenje sadnega drevja, raznimi kmetijskimi stroji itd.

pravkar pripravljajo načrt za gradnjo mlina in skladišče. Vse to priča, da čakajo novi občinski odbor Trebnje velike gospodarske naloge. S svojimi enajstimi sveti in šestnajstimi krajevnimi odbori bo kos tej nalogi le, če se bodo vsi člani kot tudi ostali prebivalci zavedali, da je od njihovega aktivnega dela in sodelovanja odvisen gospodarski napredek v občini.

V ODSEKE ZADRUG NAJNAPREDNEJŠE KMETE!

Predvsem bo moral občinski ljudski odbor s svojimi organi podpirati napredek kmetijstva kot glavne gospodarske panoge v občini. Zato bo moral v večji meri usposobiti odseke kmetijskih zadrug, v katere naj bi prišli najnaprednejši kmetovalci. V komunalnem pogledu čaka ljudski odbor kot najnujnejša naloga gradnja šol v Trebnjem in na Čatežu, zanemariti pa seveda tudi ne sme že pričetne gradnje vodovoda, ki bo za vse vasi velikega pomena. Priprave za gradnjo šol v Trebnjem in na Čatežu so že v teku. Pripravljeni so načrti in nekaj gradiva. Prebivalci sami se za gradnjo zelo zanimajo in so pripravljene veliko pomagati z brezplačnimi vožnjami in tudi z gradivom. Precej gradiva so že zbrali in te dni ga bodo v Trebnjem priležni dovažati na gradbišče. Ker bo zaradi avto-cesta morala stran stara šola, ki sploh že dolgo ne ustrezja potrebam Trebnjega in okolice, je zgraditev

Občinski ljudski odbor Trebnje je že razpisal volitve v krajevne odbore, ki bodo od 16. do 30. oktobra, in določil tudi številne odbornike za posamezni odbor. Vseh 16 krajevnih odborov bo imelo 112 odbornikov. Na zborih volivcev, na katerih bodo volili odbore, morajo volilci podrobno razpravljati tako o splošnih gospodarskih problemih kot o nalogah krajevnih odborov, občinskega ljudskega odbora in svetov. Samo dobro poznavanje našega družbenega sistema in gospodarske problematike ter aktivno sodelovanje vseh pri reševanju skupnih nalog lahko rodi dobre rezultate, od katerih bo imel korist tudi vsak posameznik. Peter Romanič

Ravnaj se na cesti tako, da boš varen!
(Nadaljevanje in konec)
Vozniki motornih vozil:
Na križiščih, kjer urejajo promet organi LM, se morajo vozniki in peši ravnati po njihovih znamenjih. Če ni drugih določb veljajo tale pravila:
a) z dvigom roke zapre organ LM vse smeri, ne glede v katero stran je obrnjen. Vozila, ki so na križiščih, morajo izprazniti križišče;
b) voznik, ki vidi organa LM v hrbet ali prsi, mora vozilo ustaviti pred prehodom za pešce;
c) voznik, ki vidi organa LM v bok, ima prosto pot naravnost, na desno in na levo in mora nadaljevati vožnjo.
Če so postavljeni za urejanje prometa na križiščih semafori, ustreza rumena luč znamenju pod točko »a«, rdeča luč znamenju pod točko »b«, zelena pa znamenju pod točko »c«.
Če je voznišče dovolj široko, se morajo vozila že pred križiščem razvrstiti tako, da se držijo skrajne leve strani desne polovice vozlišča vozila, ki namerava zaviti v križišču v levo, skrajne desne strani pa vozila, ki namerava zaviti naravnost skozi križišče in vozila, ki namerava zaviti v križišču na desno.
V taki razvrstitvi se vozila po-

mlikajo skozi križišče ali pa stojijo pred prehodom za pešce, če je križišče za dotično smer vožnje zaprto.
Vozilo, ki zavije v križišču v levo, mora dati prednost vozilu, ki mu prihaja nasproti po isti cesti.
Motorno vozilo mora imeti zvratno ogledalo, ki mora biti nameščeno na levi strani, tako da ima voznik možnost videti vozila, ki vozi za njim. Če je ogledalo nameščeno v vozilu, vozilo ne sme imeti zaves.
Voznik mora pravočasno dati znake za opozarjanje, kadar spremeni smer vožnje, prehitva, ustavi vozilo in kadar nadaljuje vožnjo na nepreglednem delu ceste, v očitni nevarnosti ali če se zahteva varnost prometa.
Znaki za opozarjanje se dajejo z zvočnimi napravami, lučmi, smerokazi ali z roko.
V času, ko mora biti motorno vozilo osvetljeno, sme voznik dati je svetlobne znake za opozarjanje.
V naseljenih krajih mora voznik motornega vozila dati zvočna znamenja za opozarjanje povsem kratko.
Za spremembo smeri vožnje voznik motornega vozila ne sme dati zvočnih znamenj.

Če voznik avtomobila ustavi vozilo, mora na to opozoriti voznike drugih vozil z zavorno lučjo.
Kadar voznik vožnjo nadaljuje ali namerava prehitovati, mora na to opozoriti voznike drugih vozil z levim smerokazom in s kratkimi zvočnimi znamenji ali z zasenčenjem žarometov.
Voznik motornega kolesa, vprežnega vozila ter kolesar mora spremembo vožnje nakazati z roko, pri ustavljanju in prehitvanju pa mora biti skrajno previden in skrbeti, da ne ovira prometa drugih vozil.
Poklicni voznik motornega vozila mora biti ob nastopu službe trezen. Med vožnjo oz. službo ne sme uživati alkoholnih pijač.
Kdor je v vinjenem stanju, ne sme opravljati vprežnega vozila in se tudi ne sme voziti s kolesom.
Na vozlišču tranzitne ceste strnjena naselja je prepovedano parkiranje vozil.
F. S.

Nad 300.000 din je poneverila
V preiskovalnem zaporu se nahaja 21-letna Pavla Lavrh, uslužbenka Uprave nepremičnin pri občinskem ljudskem odboru Novo mesto. V zadnjih mesecih je poneverila pri delu približno 300 tisoč dinarjev in si jih prisvojevala.

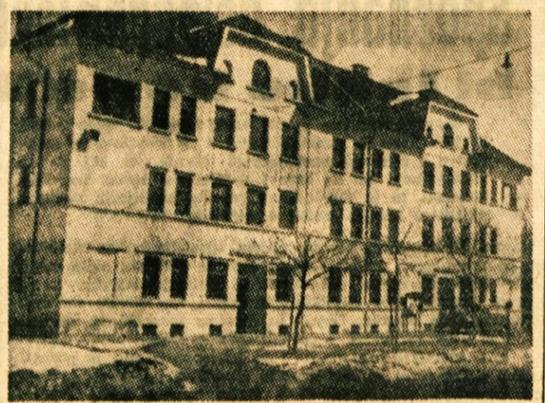
Tatovi koles na delu
Tatove koles imamo tudi v ribniški dolini. Preteklo nedeljo sta dva tatinska uzmovalca (ali pa eden) v mraku vzel izpred gostilne Mihelc v Ribnici dva moška kolesa Vinkotu Rusu in Janezu Oražmu. Rus si je pred kratkim kupil Rogovo kolo, katerega odplačuje na obroke; tudi drugi, oškodovanec je imel dobro kolo. Pred kratkim je neznan tat pred gostilno v Zlebitcu ukradel kolo delavcu Safarju. Tat je potreboval samo minuto, da je razstavil kolo. Menimo, da je na delu organizirana tolpa za krajo koles, ker to niso prvi primeri v Ribnici, da so bila ukradena kolesa. O. K.

Z mednarodnim dopisovanjem Podmladka Rdečega križa se utrjuje mednarodna solidarnost mladine vsega sveta.

Novo mesto Kočevje Krško Crnomelj

1. Vino	1.025	888	705	1.688
2. Pivo	165	212	127	124
3. Zganje	40	84	33	42
4. Druge žgane pijače	21	46	86	9

Vina prde na vsakega prebivalca letno po okrajih v Novem mestu 15,46 litrov, v Kočevju 25,76, v Krškem 9,68 in v Crnomlju 3,00. Tudi ti pregledi so bili le v najnujnih primerih, ker noben kraj ne premore zdravniško-specialista za šolsko hiojeno. Zato tudi še ni bilo mogoče pravilno pregledati otrok pri vstopu in izstopu iz šole. Sistematični pregledi oseb v gostinstvu in v trgovini z živili, kjer so bili pregledani skoraj vsi uslužbenci, so pokazali, da je bilo zaradi nevarnosti prenosa kužnih bolezni izločen v Novem mestu 1 uslužbenec, v Kočevju 17, v Krškem 5, v Crnomlju nobeden. Ti ljudje so bili ali jetični, bacilonozi črevesnih nalezljivih bolezni ali pa

Stavba občinskega ljudskega odbora v Trebnjem, ki s prostori ni v zadrugi

KAM S TAKIMI CENAMI?

Na novomeškem tugu tudi leto lahko spet potrdimo že znano resnico: da je za 30 do 40 odstotkov dražji od ljubljanskega! Najslabše hruške prodajajo kmetice po 40 dinarjev kilogram, za kisljo, slabo grajzde pa zahtevajo kar 80 dinarjev! Popoldne ali popoldne, ko se jim mudijo domov, morda spustijo ceno do 60 dinarjev. Mesta trgovina je prodajala pred dnevi dobro grozdje po 55 dinarjev, na trgu pa težko dobiš sladek grozd. Čeprav je bila dobra letina jabolk, tudi lepega sadja ni na izbiro, niti ni njegova cena primerna.

Samomor v gozdu

29. septembra je odšel od doma 30-letni Alojz Markelj iz Stranj pri Trebnjem, 2. oktobra pa so ga našli obenašnega v domaćem gozdu približno 500 metrov iz vasi. Vzrok samomora je najbrž neurejeno življenje.

Pretepači pridejo pred sodišče

Vroč kri in popadljivost so pokazali 25. septembra Janez Koračin iz Radulj, Franc Perše iz Družinske vasi 15, Jože Smrekar iz Šmarjete 19, Franc Pelko iz Radulj 15 in Franc Piskule iz Radulj 2. Napadli in orepteli so Edvarda Grabnarja iz Čužne vasi, baje zato, ker se je govoril hrvaško. Pretep je začel Koračin s palico. Pred sodniki najbrž ne bodo tako »koračini«.

Delovni kolektiv, pošljite čimprej Rdečemu križu sezname prostovoljnih krvodajalcev iz svoje sredine in se pridružite tako onim, ki so to že storili!

Od tedna do tedna

V ponedeljek je norveški veleposlanik v Washingtonu obiskal ameriškega zunanjega ministra Dullesa. V imenu je od nekdanj protikolonialistično usmerjene Norveške je protestiral, da članice Atlantskega pakta (tudi Norveška je med njimi) »nenehno uveljavljajo svojo silo zoper narode, ki na svetu teže po svobodi«. Norveški zunanji minister Lange pa je poudaril, da je takšna smer »izredno nevarna«.

Tudi iz Pariza poročajo, da ondatni politični krogi sodijo, da je organizacija Atlantskega pakta »zašla v pravo pravotako zagato«. Ti krogi opozarjajo na vrsto nasprotij med člani te organizacije.

Delno smo že govorili v prejšnjih pregledih »Od tedna do tedna« o teh nasprotjih. Gre za ciprsko vprašanje in grško-britanski spor v zvezi s tem ter za vprašanje Severne Afrike. Pri slednjem vprašanju je prišlo na zasedanju Sveta Atlantskega pakta v Parizu do novega momenta. Medtem ko je šlo doslej samo za napetost med Anglijo in Grčijo zaradi Cipra ter Francije in Grčijo, pa tudi Islandije zaradi glasovanja o alžirskem vprašanju v OZN, pa se je vsem tem napetostim pridružila še ena: med Francijo in ostalimi članicami pakta. Zakaj? Ker se ostale članice upirajo temu, da bi Franciji dovolili prepeljati njene čete, ki so pod zastavo Atlantskega pakta, v Severno Afriko, kjer je že doslej 400.000 francoskih vojakov, ki skušajo zatreti upor Alžircev in Marokancev.

To so skrbi, ki tarejo člani Atlantskega pakta. Med njimi tudi ZDA, ki imajo v tej vojaški organizaciji glavno besedo. Toda ZDA imajo še druge skrbi. Le-te je izrazil vlivni ameriški časnik »New York Times«, ko je pred dnevi zapisal, da se »po svetu pojavljajo čedalje močnejše protizahodne težnje«. ZDA oziroma njihova zunanja politika se ubadajo zdaj, kakor sodi ta časnik, med drugim tudi z naslednjimi problemi:

Stanje na Srednjem vzhodu ne se obrača Zahodu v prid. Egipt je namreč sklenil s Češkoslovaško pogodbo o nakupu orožja z zamenjavo za bombaž in riž. Tudi druge srednjezhodne države bi rade

okupirale vzhodnoevropskih dežel. To velja za Libanon in Saudovo Arabijo, morda pa še za katero deželo. Razen tega je Sovjetska zveza v začetku tega tedna ponudila gospodarsko in tehnično pomoč Egiptu, govori pa tudi o ponudbi, da bi dobile ostale arabske dežele dobile sovjetsko pomoč in jo zlasti uporabile pri izkoriščanju vode reke Jordan, kar je eden izmed glavnih problemov tega področja. Skratka, Washington mora prilagoditi svojo politiko na Srednjem vzhodu novemu položaju na tem področju, za katerega je značilen poseg Sovjetske zveze v politično dogajanje tega dela sveta.

Tudi v zvezi z združitvijo Nemčije so nastali pred znanjsko konferenco štirih zunanjih ministrov, ki se bo začela 27. oktobra, zapletljaji, zavoljo katerih si ameriški diplomati prav tako belijo glavo. SZ je namreč vzpostavila diplomatske odnose z Zahodno Nemčijo, na Zahodu se boje, da bi utegnili prej ali slej priti do dvostranskih razgovorov med obema deželama in da bo Nemčija, če jo bodo združili, morala biti nevtralna, ne pa včlanjena v Atlantskem paktu, na čemer Zahod v svojih predlogih glede nemškega vprašanja nenehno vztraja.

V TEM TEDNU NABIRAMO SLEDEČA ZDRAVILNA ZELIŠČA:

- List volčje češnje (beladona) — 150 din; robide — 36 din; maline — 40 din; lapuha — 60 din; pljučnice — 90 din.
- Rastlino hruške rese — 260 dinarjev; jetrnika — 180 din; kopitnika — 70 din.
- Koretine gladeža — 65 din; srčne moči — 160 din; bele čmerike — 100 din; baldrijana — 260 din; trobentice — 120 din; volčje češnje (beladona) — 120 dinarjev; črnobine (črna bil) — 250 din.
- Plodove šipka — 40 din; luščine šipka brez semena — 250 din; jerebčke — 80 din; punčkovne — 600 din.
- Gomolje - čebulice jenskega podleska — 100 din. Gomolji jenskega podleska morajo biti razrezani v ploščice v debelini 2 mm. Posušeni morajo imeti svetlostvako barvo, temno sušenih in nepravilno rezanih ne odkupujemo.
- Rastlino smetlike ne nabirajte več!

Z občnega zbora Zveze borcev v Sodražici

Občnega zbora ZB občine Sodražica v nedeljo 25. septembra se je udeležilo lepo število članov. Iz poročil in razprave smo slišali, da je organizacija ZB v glavnem dobro delala. Slabše je bilo v nekaterih krajevnih odborih, ki niso skleicali rednih sestankov, pobirali članarine itd. Kritizirani so bili tudi nekateri člani občinskega odbora ZB, ki se niso udeleževali sej odbora. Organizacija ZB je opravila veliko delo v skrbi za otroke padlih borcev in žrtve fašističnega terorja. Zavzemala se je, da so člani dobili brezobrestne kredite

za obnovo svojih domačij itd. Proslava občinskega praznika je lepo uspela, kakor tudi drugi narodni prazniki. V razpravi o postavitvi spomenika padlim borcem so predlagali, da se namesto spomenika, ki bi stal težke tisočake, zgradi rajši upravna zgradba, na kateri naj bi bila plošča z imeni padlih borcev sodraške občine.

Po razrešitvi starega občinskega odbora so izvolili delegate za občinsko konferenco, na kateri bo izvoljen nov občinski odbor ZB.

Dr. Božo Oblak

Zdravstvo na Dolenjskem

POKLICNE BOLEZNI
Statistični podatki, ki se nanašajo le na ambulantno službo, niso pokazali prave slike. Prijav nismo dobili, čeprav bi jih morali. Zato nam kažejo le naslednja števila: novomeški okraj 0,21 odst. prebivalstva, kočevski 0,42, krški 0,19 in črnomajski 0,05. Število poklicnih bolezni pa je po grobih podatkih najmanj 3 do petkrat višje. Zasedli smo samo diagnozi poklicne zastupitve in poklicne kožne bolezni. To ne zadostuje. Kje je silikoza, za katero vemo, da je v naših okrajih, kje so kronična zastupitva z bencinskimi hlapi in nitrozniimi plini, pa tudi kožne bolezni so pogostejše kakor kažejo podatki. Precej okvar zobovja in glavobolov ter slabokrvnosti bi našli med ljudmi, ki imajo opraviti s raznimi kovinami in kemikalijami; vstaja živec, revmatična obolenja, pa tudi jetika kot pogostna bolezen, celo rak zara-

di draženja z določeno kemično snovjo. Vse to kaže, da ambulantno niso zaradi navala kos tem stvarim in da bi bilo nujno ustanoviti in opremiti ambulantno za poklicne bolezni v sedežu bivšega okrožja, ki bi bila v sklopu preventivne medicine. Ta problem, ki postaja vedno bolj pereč zaradi hitre industrializacije, terja, da moramo čimprej najti sredstva in kader ter osnovati to ambulantno, da bi s pravočasno diagnostiko poklicnih bolezni ustavili obolenja in jih uspešneje preprečevali.

SERIJSKI PREGLEDI
Lani je bilo pregledanih v Novem mestu 5850 predšolskih otrok in v Crnomlju 470. Druge teh pregledov ni bilo. Število je v Novem mestu visoko, ker dela tukaj zdravniško-specialista za otroke, druge pa takega zdravnika ni. Nujno pa bi bilo tudi v ostalih krajih dobiti

4 spolno bolni. Ti pregledi so vpejani že dolgo in se popravljajo vsako leto; vsak dobi zdravstveni knjižič, ki se kontrolira. Če ne izpolnjuje pogojev, mora biti brezpogojno izločen iz gostinstva ali trgovine živilske stroke.

ALKOHOLIZEM
Skupno je bilo potrjenih alkoholnih pijav doma in v gostilnah ter drugih lokalih v naslednjih številih, ki se glase na tisoče litrov:

1. Vino	1.025	888	705	1.688
2. Pivo	165	212	127	124
3. Zganje	40	84	33	42
4. Druge žgane pijače	21	46	86	9

Vina prde na vsakega prebivalca letno po okrajih v Novem mestu 15,46 litrov, v Kočevju 25,76, v Krškem 9,68 in v Crnomlju 3,00. Tudi ti pregledi so bili le v najnujnih primerih, ker noben kraj ne premore zdravniško-specialista za šolsko hiojeno. Zato tudi še ni bilo mogoče pravilno pregledati otrok pri vstopu in izstopu iz šole. Sistematični pregledi oseb v gostinstvu in v trgovini z živili, kjer so bili pregledani skoraj vsi uslužbenci, so pokazali, da je bilo zaradi nevarnosti prenosa kužnih bolezni izločen v Novem mestu 1 uslužbenec, v Kočevju 17, v Krškem 5, v Crnomlju nobeden. Ti ljudje so bili ali jetični, bacilonozi črevesnih nalezljivih bolezni ali pa

moškega prebivalca, posebno še, ker je tudi med možmi nekaj takih, ki vina sploh ne pijejo. Enako velja za vse ostale alkoholne pijače.

Fiva pride na vsakega prebivalca v okrajih Novo mesto 2,48, Kočevje 6,13, Krško 1,75 in Crnomelj 5,10 litra; zganja pa Novo mesto 0,61, Kočevje 2,44, Krško 0,45 in Crnomelj 1,73 litra na prebivalca letno.

Druge žgane pijače, kamor prištevamo predvsem likerje, pa so na vsakega prebivalca letno takole razdeljene: Novo mesto 0,31, Kočevje 1,35, Krško 1,04 in Crnomelj 0,37 litra.

Kljub temu, da tolikšna množina alkoholnih pijav povzroča zle posledice za zdravje in za družbo, moramo pogledati vso stvar še z druge strani. Gospodarsko predstavlja izdelek za pijače alkoholnega izvora precejšnjo postavko in bi, obrnjen v drugo smer, lahko veliko več pomenil pri dvigu življenjske ravni. Poskus, ki so jih naredili z brezalkoholnimi pijačami, nam kažejo, da je koristnejše uživati brezalkoholne pijače, ker so zaradi vitaminov in

grozdnega sladkorja redilne in ohranjajo zdravje. V tej smeri bo potrebno še veliko stori, da se mladi rod navadi ceniti vrednost zdrave prehrane in da bo odklanjal pretirano uživanje škodljivih pijav. Vsa nasprotna propaganda služi samo zaradi prodaje alkoholnih pijav, nikakor pa ni res, da se pri nas pije preveč vina in da je potrebno pridelovati še več raznih vrst vina, ki bi naj služile boljšemu telesnemu in duševnemu zdravju prebivalstva. Posebno poglavje so ponarejena vina in druge alkoholne pijače, ki zadnja leta poplavljajo naše gostinske obrate. Te so še bolj škodljive in zdravstvo vztraja, da se z zakonom prepovedo.

STANOVANJSKE RAZMERE
V novomeškem okraju je 12.742 stanovanjskih zgradb s 15.569 stanovanji, v kočevskem okraju 6150 zgradb z 8187 stanovanji, v krškem 13.226 s 16.718 stanovanji in v črnomajskem okraju 607 zgradb s 5607 stanovanji.

(Nadaljevanje)

Zakon o štipendijah v luči družbenega samoupravljanja

„Jaz, braje pa vem za domovino“

POČASNO ZORENJE — DOBER SAD

Naša zgodovina je trdo življenje malega kmetca: bogati gruntarji mu kar naprej preslavlajo mejnike in seganjajo svinje v koruzo. Bogati gruntarji vpeljejo, naj ne gleda pa delu okrog kajti dan je kraček, zvezd pa boren kajzar ne bo dosegel, naj se je tako steguje. Hlapec je za taka reva, da vsi vedo komu na vratu. Največ skrbi ima cesar, zato naj da cesarju vse kračarje, toda tudi na bera naj ne pozabi, da bo cerkev zanj molila.

Naša zgodovina je zgodovina bleda. Stoletja so nam gospodarili tučci in nas gazili, tako da Marjita Gubič ni vedela, stisnil je pest. Takrat obstane tlačen sredi naceste brazde, vrže plug v razori in plane na valpa, da bi mu iztrgal bič. Takrat so germanski knezi prvič začutili, da so nam nekako v strani zgodovine vklesala ime: Slovenci!

Potem je začel naš kmet trgti zvezde. Večkrat je postal srednje velika pluhom, ves resen in odločen. Pa je uselje bil pravi, pa rodila Pragera — posekali so ga sredi zredil let, spregovoril je Levstik — in Costa je odločil sredi 19. stoletja »Pogine naj, pesti Dunajski dvor je slovensko inteligenco, ki se vsakega pravičnega človeka in ljudstva in ji dajal za kruh in čebulo na Češkem, Poljskem, v Bosni, v Hrvaški, v Dalmaciji in v naši domovini, so bili varni le zlagani rodujubi, tisti Cankarjevi tikičkar orisani rejeni matonežem, ki si po rodujubi govori s čistim robcem otira pot in skrbi, da bi ga smrad ljudstva ne dosegel.

DALEČ JE SE SONCE...

Medtem ko si je avstrovska cesarska dinastija prizadevala, da bi slovenskemu izobraženstvu, ki se ji ni prodajalo, zapiralo poti, bi radi kapitalisti verskaje Jugoslavije v solah našim, saj jim je ceneno domače izobraženstvo omogočalo večji dobiček. Kdo naj daje mlade ljudi v šole? Kapitalisti so se na trgu sicer grizali med seboj za premoč in dobiček, vedno pa prijateljsko ozemal malega človeka. Naš mali človek, delavec, dinar, nižji uradnik in srednji kmet je bil tako reven, da ni mogel študirati svojih otrok. V solah je takrat nastal: kdo je vsak dan veljal višje izobrazbo so si lahko privoščili bogati ljudje: sinovi in hčere velikih kmetov, tovarnarjev, večjih obrtnikov in visokih uradnikov. Neznanca področni študenti za vsakega študenta so imeli prikrit, toda odločen cilj: tudi te, ki že po rodu niso naši, kupiti! Tako so kapitalisti mlademu revnemu človeku, ki je moral prodajati svoje preživljanje za kofčino kruha, že zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

Kapitalističnim oblikam verskaje Jugoslavije je uspelo: odrgali so izobraženstvo od ljudstva. Posebno duhovščino v Sloveniji so za načrtno vzgojo pripravili do tega, da je smatrala priložnost kapitalističnega izobraženstva, da se zgodaj krivilji hrbtnice, Dolenjska pa je tako dajala skoraj same duhovnike, saj so otroci s podedelja prišli tako najceneje do kruha in veljave.

počasno kot vsak kapitalistični podjetnik lepa premenjena, posestva in vile. Pod pojmom »izobražene« bi si ljudje radi predstavljali človeka, ki rad vsakemu potrebnemu pomaga. Toda pogosto so morali soditi čisto drugače. Namesto da bi študirali človek na Dolenjskem pomagali ljudem, je s svojim znanjem trgotal in kramaril.

KRATEK PREGLED...

Ustavna načela FLRJ izražajo bistvo nove državne ureditve. Vsa naravnata in proizvedena bogastva so v naši državi last ljudstva. Naša država je diktatura proletariata, kar je edina mogoča država na oblika v razvoju od razredne k brezrazredni družbi. Zvezna ljudska skupščina je v letu 1950 sprejela Zakon o delavskem samoupravljanju. S tem edinstvenim zakonom v svetu smo položili temelje za splošno družbeno upravljanje. Ogledali si bomo pot mladine, ki se je odločila za izobrazbo. Po voljni je rasla industrija in šole smo odprli na vsakem koraku.

Večji del skrbi za izobrazbo mladine je prevzela družba, Ministrstva, šole in okraj so imeli posebno proračune za štipendije in posebne pogoje za podporo revnim dijakom. Kasneje so omogočili revnejši mladini študij poleg štipendij tudi otroški dodatki. Prav številnost in drobljenost za študijske podpore namenjenih skladov, večkrat tudi pristransko delo študijskih komisij in pomanjkljivosti podpiranja študiranja mladih z otroškimi dodatki — je rodilo Zakon o štipendijah.

Zakon o štipendijah je odsej družbeno samoupravljanja in zato v marsikateri izobrazbi vse dosedanje načine podeljevanja študijske pomoči. Velike zasluge, da je Zakon o štipendijah v sedaj veljavni obliki, ima Zveza študentov Jugoslavije.

PRELUDNI ZAKONOM

Kapitalističnemu režimu je zaradi gospodarske neupornosti mladih razreda, danes pa bi moral skrbiti, da se na srednjih in visokih šolah izobrazijo čimveč delavske mladine in otrok malih uradnikov. Srednji kmetovi in kajzarji, ki jih želimo med inteligentno predstavništvo vseh slojev, če hočemo resnično ljudsko ne mamčestansko kulturo itd.). To nam na Dolenjskem ni uspelo, sicer bi ne registrirali, da sta študenta iz suhoznanega predela do letos le dva ter da izhajajo pretežno del mladega izobraženstva in intelektualnih, bivših trgovskih in močnejših obrtniških družin, ki bi brez dvoma v predvojni, za to Mens sana in corpore sano — zdrav duha in zdravega telesa — pravi znani latinski pregovor. — Lahko bi rekli, da je pregovor namenjen prav študentom. Mislimo, da se ga večina študentov drži, saj sta jim študijski vsakodnevni izvenštudijski dejavnosti.

Pri nas se ne moremo primerjati z ameriški univerzami, kjer zaradi obvezne telesne vzgoje in obveznih športnih panog ravno študenti, ki so študirali v ameriških športnikih. Toda tudi pri nas goji študenti več študentov, če večji razved pa se obeta z uvedbo obvezne telesne vzgoje in obveznih športov na naše univerze.

UREDNOST

Uredništvo Dolenjskega študenta se je odločilo, da uvede stalno rubriko, ki bo govorila o športnih podvigih in problemih dolenjskih študentov in večkrat posegla v športne dogodke doma in po svetu. Prilagodimo, da ni naš namen samo zagotavljanje športne dogodka aktualni jih bomo primerno osvetlili in kritično obdelali. Prosim, vse sodelavce naše rubrike, naj pošiljajo svoje prispevke pravočasno uredništvo. Vse vesti bodo objete, posebno kratke in jedrate.

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

UREDNOST

ljudi ugodnejših pogolih, prerastle v kapitalistična podjetništva (miselnost ostane). Da je tako, je več vzrokov. Tako je način podeljevanja otroških doklad mestni mladini olajšal študij, medtem ko pasivno gospodarjenje srednjega in malega kmetu na Dolenjskem ni toliko neslo, da bi kmet lahko študiral otroke. Dolenjski delavec (polproletarje) premalo skrbi za svoje družbene veljavo in svoje otroke rahlo usmerja v praktične proizvodne poklice, kot pa da bi jih študiral. Tudi štipendije so bile na Dolenjskem maloštevilne in nizke.

IVAN CANK

4 JESENSKE RAZGLEDNICE

Jumpajdi, jumpajda...

METEOROLOGIJA

TRGOVINA

Bohtetova gospa je vstopila prva, si otrešala roso z las in trgovski pomočnik se je spoštljivo nasmešnil:

— Dobro jutro, gospa, kaj želite?

— Izvolite, gospa, kaj želite? je rekla vajuška Metka, pripravila je predelane krompirjeve kroglice, je rekla Bohtetova gospa.

— Svetlejšje bi si ogledala. Pokažite mi tiste rožaste!

Vrata so se odprla in vstopila je Tona iz Podgorja. Imela je pisano ruto na glavi, zašito krilo in velik cekar. Obstaja je sredi položene parketa in z nemirnimi pogledi božala policie.

— Metal je rekla pomočnik.

— Kaj bi spet rad? je rekla vajuška.

— Vrata zapri za njo in jo vprašaj, kaj bi rada. Na pod naj pazi!

— Oprostite, gospa, je rekla pomočnik Bohtetovi gospe, — naj vas ne moti; vam bom jaz stregel.

—Kaj bi radi? je rekla vajuška Tona iz Podgorja. — Lahko bi si očistili čevlje; pogledjte, kakšen je zdaj pod!

— Ne zamerite, gospa, da ni večje izbire, toda prišla je šele prva pošiljka novih vzorcev, je rekla pomočnik Bohtetovi gospe.

— Lahko počakate nekaj dni? Če bi radi, bi vam kaj finejšega rezervirali.

— Flanelo bi rada, je rekla ženska s cekarjem in še povedala: — V Podgorju je blata do kolena, saj rosi kar naprej.

— Tole pisano, mehko mi odrežite! je po kratek preudar ku rekla Bohtetova gospa. — Po tisoč dve sto, kajne?

— Ne bo vam žal, gospa, je rekla pomočnik iz zarezal v mehko svilo.

— Po koliko je flanela? je vprašala Tona iz Podgorja.

— Po 332, je rekla vajuška.

— Povejte, koliko naj odrežem! — Nič ne boste rezali, je rekla Tona iz Podgorja. — Za tri metre nimam denarja!

— Drobščič kar obrnite, je rekla pomočniku Bohtetova gospa.

— Na svidenje!

— Hvala lepa, klanjam se, gospa! je rekla pomočnik Bohtetovi gospe. — Hvala lepa in na svidenje!

— Reci ji, Meta, je rekla pomočnik vajuški in pogledal Tono iz Podgorja. — Naj si drugič vsaj čevlje obrne!

— Drugič bolj pazite, kam stopite! je rekla vajuška Tona iz Podgorja. — In vrata zaprite!

— Naloži v peči je rekla pomočnik vajuški. — Letos kar ni pravega vremena. Pravijo, da je tako vreme zaradi tistih bomb.

— Lijel je rekla vajuška. — Kar naprej lije, Zunaj vse plava.

— Vem! je rekla pomočnik. — Pod pometi in drugič bolj pazi na te ženske z blatnimi čevlji!

VINKO BLATNIK

kamenje v jesensko meglo. Obstala sta na vrhu.

— Pojdiva še naprej! je rekel. — Dve leti ne bo kmalu mimo.

— Daj kovček na tla, je rekla. — pa v roke mi sezi!

Igral se je z mehkiimi prsti njene desnice in mislil: morda me ima res rada in ji ni toliko za naš gnut. Ko človek ne ve... Lahko bi šla naprej, kaj ne? Pa kaj! Ko bi le pisala kdaj... Teško te čakam in teško te zemlja čaka... veš, travniki cveto in panji so že rojili... k tvoji sliki sem postavila smarnice... Ko človek ne ve, če bi jih res. Morda še pisma ne bo. Le kdo domačih bo morda na obisku povedal: prejšnji teden smo imeli v vasi halo. Stari Bradac je dal Tonetu grunt in z Vero sta se vzela. Lep dar. Tri dni smo noreli.

— Saj bi še šla s teboj, a že tako sem šla predaleč s teboj, je rekla in glas ji je trepetal. — Saj veš, kakšni so ljudje.

S pobožja je rezal veter in ji trosil goste lase na čelo. Mislija je: rad me ima, ko je tiho, toda

Mimo so drveli kamioni, polni hlodov, in prazni. Nenehno so iz širokih luž metala cestno brozgo v jarke in čez in v breg. Ziezla je više v breg. Včeraj je bila ploha, je pomislila, šele jutri bi morala k zdravniku. Hudo sem neuma.

Na ovinku so se trgali osebni avtomobili. V klanec so ležli

počasneje. Enega je pozorneje gledala. Videla je soferja in nekoga gosposkega moža sprejda. Zadal je videla zaboj krompirja. Potem ni videla nič več.

Mnogo kasneje je slišala ljudi. Mislija je: na cesti so ljudje. Prišli bodo ljudje.

— Mamica, ste utrujeni? je rekel nekdo. — Bal sem se, da je kaj huššega. Le počivajte! Jaz moram v službo. Če bi sami ne mogli po cesti, pokličite! Cesta je polna ljudi.

Kasneje so bile spet rumene rože in tema.

— Ena babja je na grivi, je rekla otroški glas na cesti. — Pijana je ko čep!

Slišala je smeh in v obraz ji je nekdo vrzel blato. Potem ni slišala nič več.

Zdramil se je v mraku: velik, njav pes ji je lizal roke. Ležala je vznak in na nebu je videla zvezde. Kako je mraz, je pomislila. Seveda, saj je že oktober. Skušala se je opreti na roke, pa ni šlo. Leže je gledala luči v vasi in vedela, da so tam ljudje. Zvezde so se dvigale in ugrezale, zato je nekaj uganila,

ni pa mogla razumeti, zakaj ne gre pes dalje po cesti, zakaj ji liže roke in tiho cvili.

KRIZ

— Nekaj sem uganil, je rekel Jožek in solze so mu polzele po licih. Dihal je v pomodre roke, nebo pa je padalo čisto k tlom in veter je do dosti rezal.

— Kaj si uganil? Stanka si je otrirala oči in obraz, ves sajast od dima.

— Tako ne bova zakurila, saj ni nič takega lesa, samo blatno dračje. Nož mi daj, pa je! Stekel je po bregu. Volji so le no mučili travo, le Sivka je kdaj pa kdaj zateglo zamukala. Z drevja je padalo listje. Nena-doma je zavpil:

— Ze imam. Ti le brž stroke lupi!

Kmalu je ob kupu mokrega dračja cepil trske in Stanka ga je gledala.

— Pazi, da se ne urežeš! Kaj pa imaš?

— Križ!

— Križ? Križ bi moral pustiti, kjer je. Kje si ga našel?

— Na poseki. Na tleh.

— Na grobu?

— Ne. Tam ni groba.

— Se nič ne vidi, da bi bil tam grob?

— Ne, nič se ne vidi. In križ bi tako segnjal, saj je ležal.

— Pogledj, črke se vidijo. Obrisi z rokovom!

Jožek je z rokovom podrgnil po lesu in pastirja sta videla napis: Tukaj je padel Janko Kmet — partizan, je prebrala Stanka, ki je hodila v tretji razred. — Povej, Jožek, je imel Janko Kmet puško?

— Partizan je bil, je rekel Jožek. — Potem je že imel puško in tudi tihtovko je nosil.

— Potem je pa padel?

— Ja, potem je pa padel.

Spet je tako zaphalo, da je z drevja plavalo listje in Stanki je zabeželo do kosti. — Zakuril! je rekla.

Jožek je prižgal trske, počakal, da so nagorele in dal se tišete zraven, kjer je pisalo, da je Janko Kmet umrl.

V oblaku nebo se je začel dvigati gost dim in padle so prve kaplje dežja.

Da mi ne bo tov. Rupel zameril, naj že uvodoma pojasnim, da se tej stvari po kranjsko reče vremenostvoje. »Kaj pa nas to zanima?« poročete. O bratci, le počakajte! Pa še kako vas zanima. Rad bi poznal kogarkoli od vas, ki se ni preklinjal vremena. Vidite, vreme pa ima z vremenostvom neposredno zvezo, kot se reče. Naj vam dokažem. Spravljaš se na izlet. Vse je pripravljeno. Tura je začrtana, nahrbtnik poln dobrot, vse je v najlepšem redu, grizeta te samo skrb in dvom, če bo vreme v redu. Vprašaj najbližjo meteorološko postajo po telefonu. »Halo« se ti odzove mili ženski glasek. »Zelite, prosim?« Z zaskrbljenim glasom razložiš, v čem je stvar, kot se reče. Z melodioznim glasom, ki le čisto malce diši po uradnosti, ti z one strani žice sporoči nežno eterično bitje: »Razumem, razumem, tovariš, bodite brez skrbi« (tukaj ti srce zatrepče v dvomu), »po poročilih, ki jih imamo,« nadaljuje dekle, »je jutri pričakovati najlepše sončno vreme.« (ob tej novici zagori v tebi orkan zmagovalca, toda joi) »vendar pa vas opozarjamo na to, da morate naše prognoze sprejemati zelo rezervirano!« Krvni pritisk se ti poveča na 360, izjecljaš nekaj, kar se sliši kot hvata lepa in šele, ko si že odločil slušalko, si oddahneš: »Na, zdaj pa imaš hudiča!« Ko se drugi dan zjutraj zbudiš, lije kakor iz škafa. Skozi okno opazuješ gosto zarstvo nebo, pridušeno preklinjaš vse svoje prednike do »pitecantropa« in kar v postelji načenašš popotnico, ki si jo pripravil za izlet (da naprej krepko potegneš iz čutarice s kačjo stino, mislim, mi ni treba omenjati).

Ali pa, bratci, vzemimo drug primer: Spravljaš se na potovanje, obisk sorodnikov, znanca, mogoče nameravaš obiskati celo devo svojih sanj. V tebi vse trepeče. Vso teho obiska gradiš na iznenadenju. »Pojavi se bom kakor strela z jasnega!« govoriš sam sebi. »Kako veselo bodo iznenadenje!« Krasnega sončnega dne se odpraviš. Obleden si v svetlo poletno obleko, za katero veš, da ti izredno pristaja. V tebi kar gori od koprnjenja. Sedeš v vlak in zadremiš ob monotonom ritmu vožnje. Nena-doma se zbudiš! Na ušesa ti udarja štopot dežja! Pomaneš si oči. Zunaj lije kakor iz škafa!... »Čez nekaj minut ustopim!« ugotoviš, ko si se malo orientiral. V tebi se je vse prelomilo na dvoje... Skorzi gost nali se, ko je vlak ustavil, poženeš proti postajnemu poslopyu. Ko pritečeš do čakalnice, si premočen. S tebe lije v potokih... »Moja obleka!« pomisliš (če ni slu-

besedo. Diskutiral je dobesedno tako: »Gospodo... komunisti... iz biroa... kazali... su...« Tu ga je prekinil gromovit smeh, podprti z aplavzom, ki ga pa ni zmedel. Ta to samo mimogrede. Torej med ostalimi izpiti je bilo treba polagati tudi meteorologijo. Naj vam povem, da se na ta izpit nihče ni pripravil. Bili so celo fantje, ki so poslali na izpit svoje »namesnikove«. Profesor namreč ni ugotavljal identitete, ker je imel preslab vid. Jaz sem bil eden izmed redkih, ki je izpitno gradivo temeljito prebral. K izpitu sem sel res pripravljen. Zastavil mi je vprašanje: »Kolega... kažite... mi... šta... je... to... hi-grometar?« Prišel sem odgovorjati, toda naenkrat me je prekinil »Kolega... pa... vi... nemate pojma... šta... je... to... meteorologija. Dodajte... mi... drugi... put.« Ves beseden sem zapustil sobo.

Zunaj me je ustavil starejši kolega in strokovnjaško izjavil: »Stari ima slab dan! Stuci kaput i podji još jedan put! Tako te neče prepoznati!« Po krajšem obotavljanju sem se vdal in šel poizkusit čez nekaj minut znova. Ni me prepoznal, nato zopet mi je spodletelo. Nato sem spreminjal garderobo in šel v preledku 10 do 15 minut še dvakrat, toda vedno brezuspešno. Ko sem šel petič, čez kakšno uro, poizkusit srečo, sem imel na sebi menda še samo spodnje perilo. Dobil sem vprašanje: meteorološke postaje. Preden sem pričel, sem mimogrede stresel debelo laž, čes da sem v vojski nekaj časa delal na meteorološki postaji na nekem letališču. Tej zlagani izjavi je sledil čudovit preokret. Profesor je poskočil kakor mladenič, mi segel v roko in topče se od veselja izjavil: »Kolega... kako... sam... sretan!... Pa... Vi... ste... čovjek... iz... struke!« Po nekaj stavih, mi je dal dečko, in me s solzami v očeh, ko mi je predhodno čestil k znanju, odpustil, ko sem mu svečano obljubil, da ga bom obiskal v kabinetu. Da te obljube nisem izpolnil, si lahko mislite. Vidite, in od takrat preberem v vsakem časniku najprej poročilo hidrometeorološke službe, poslušam vse meteorološke prognoze v radiu in strokovnjaško razpravljam o oblakih, če nanese prilika. Sicer pa, kako tudi ne bi, saj sem vendar »človek iz stroke«. Toda dež me kljub temu pogosta premoči... -c-š

je pokvarjen. Vidite, samo dva primera sem vam dal. Toda to je le uvod, s katerim sem vam skušal prikazati, kako važna je za navadnega smrtnika meteorologija.

Meni se je z njo pripetilo drugače. Studiral sem gozdarstvo (na fakulteti, podčrtavam z ozirom na našo tarifno politiko) v Zagrebu. Med ostalimi predmeti sem moral poslušati tudi meteorologijo. Predaval jo je prof. dr. inž. Škreb. Starejši človek, že čez 65 let, ogromne postave, kakor sneg belih las. Bil je zelo kratkoviden in imel še eno posebnost: govoril je zelo počasi in delal med besedami velike premore (upam, da ne bo dobil ta moj prispevek v roke in me tožil zaradi razlaljenja časti. Bil je med redkimi profesorji na fakulteti, ki se je politično udeleževal in prisostvoval vsem sestankom naše organizacije. Nikdar ne bom pozabil neke študentske konference, na kateri smo razpravljali o študiju in krožkih. Bil je prisoten in je prošil za

pri vojakih se vsak izpremeni. Rekel bo: dragal! Da bi čakala. Morda bo le čakal pakete. Ko človek ne ve... Bradac je siv in kmalu bo dal čez. Tone je ves možat in tako resen. Dve leti? Vmes bo dvakrat pomlad — kdo ve, kje je še sreča.

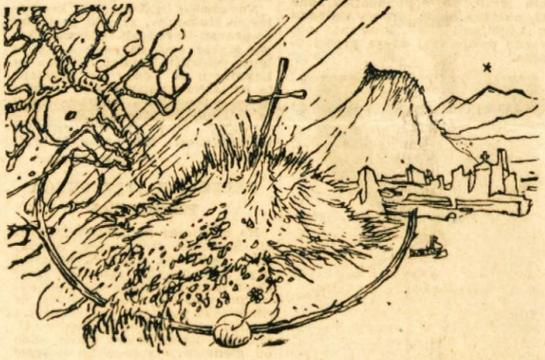
Tako sta stala na grebenu nekaj trenutkov tiho in iz hosti so lezle sence.

— Ne pozabi mel je rekel ves neroden in zardel. Po nebu je spozlel utrinek. Misli je: vsaj tako kmalu ne.

— Ne bom! je tiho rekla in ga tesno oklenila. Z orehov je padalo listje. Mislija je: vsaj tako kmalu ne. Na nebu so gorele mrzle jesenske zvezde in oster veter jima je sipal lase po čelih.

LJUDEJE

Neža se je tolažila: kmalu bo prešlo, na cesti bodo ljudje in... Šla je sredi ceste, da bi ne prišla v jarek, in čutila, da pri srcu še močneje seka. Začela je vpiti, ker se je bala, da bi ne ostala sredi ceste, ko bi padla, toda na cesti ni bilo ljudi. Zato se je opotekla na grivo, legla in čakala, da bi jo sonce grelo. V culi je imela tri jabolka, ki jih je pobrala snotoma, in v ustih ni imela nič zob.

JOZE PRIMC

IZ VOJAŠKIH ZAPISKOV

Povsem čisto je bilo pomladansko jutro po dežju. Kakor vsako jutro, tako smo tudi danes korakali na zajtrk. Vojaški čevlji so udarjali ob pločnik in grdo motili petje ptičev, ki so pozdravljali začetek pomladi. Po tem prvem dežju je šele zaživela prava pomlad.

— Danes je pa ne bomo srečali, preozni smo, je rekel Emil.

Milan ga je zavrnil:

— Ne, nismo preozni, ampak prezagodnji.

Julijan pa je molčal.

Korakali smo dalje; zdaj po blatu, zdaj po pločniku, zdaj po lužah in se pogovarjali o njej, ki je našmo poznali, a vendar je bila naša.

Sper je začelo rostiti.

Govorili smo o njej, ki smo jo srečavali vsako jutro. Morda je imela šestnaest, morda sedemnaest let, več ne. Bila je mlada in lepa, čeprav so ji bili v obraz že zajedeni sledovi trpljenja. Vsako jutro, dva meseca, smo jo srečavali ob istem času na istem mestu in vsako jutro je bila enako oblečena: rdeča jopica, v pasu stisnjena, in temnorjava aktovka, ki jo je nosila kot šolarka.

Emil je vztrajal:

— Danes je ne bomo videli.

Srečati bi jo že morali, nie pa še vedno ni bilo.

Začeli smo ugibati:

— Morda je bolna.

— Morda ima dopust.

— Po drugi poti hodi v službo.

— Zaapala je.

— Nič več ni na tem koncu v službi.

Julijan je prekinil ugibanja:

— Boste videli, da bo prišla!

SREČANJA

Dež je še vedno prišil. Korakali smo dalje.

— Danes bo imela gotovo dežni

Korakali smo dalje, a nje ni in ni bilo. Mislili smo na njo. Vsak je čutil, da pripada malo tudi njemu. Morala je priti vsako jutro. Čutili bi se za njo, kaj, vrag vedi za kaj, ogoljufani, če ne bi prišla. Ona nam je (sama tega ni vedela), lajšala in krajšala našo vojaščino.

— Ze gre! Ze gre! je presenečeno šepnil Julijan.

Vsi smo pogledali tja, kjer je med kostaži in hišami prihajala ona. Ni imela dežnega plašča pa tudi čevljev ne. Oblečena je bila kakor vsak dan: rdeča jopica, karirasto krilo v pasu stisnjeno, črne copate, a na prsih je tiščala aktovka. Pogledala je nas, potem v šla in šla s sklonjeno glavjo in preskakajoč luže, mimo nas. Komaj smo se ujeli njen obraz. Bil je blede in izmučen, kakor da vso noč ni spala, in vendar se nam je zdela v tem pomladanskem jutru tako mladostno, nedolžno lepa...

Molče smo korakali dalje. Samo je en ovinek in za ovinkom bo menza.

plašč, je spet začel pogovor Emil.

Milan pa je dodal:

— Tudi v copatah ne bo. Le kakšne čevlje bo nosila. Sandale niso za to blato; verjetno bo v nizkih čevljih.

BODICE

RESITEV NAGRADNE UGANKE

Nagrado uganke v prejšnji številki Studenta je rešilo 13 reševalcev. Konec se glasi:

Zanima vas, le kdo, zakaj, nam venomer nagaja? Uganite za nagrado vsaj! Stipendija z okrajja.

Muhasti žreb je osrečil tri. Prvo nagrado tri dinarje je prejel Tonček Buček, učenec I. razr. v Brusnicah, drugo 2 dinarja direktor podjetja »Slamnatia buča« — Bukovec Jaka, tretje pa nisimo podellili, ker je reševalec uslužbenec za pošiljanje stipendij in je zamudil rok za odgovore — I. oktober.

Uredništvo »Dolenjskega študenta« prosil svoje sodelavce, da pošiljajo prispevke do vsakega prvega v mesecu na naslov: »Dolenjski list« Novo mesto, p. p. 33, s pristavkom »ZA PRILOGO DŠK«.

Ureja: VINKO BLATNIK stud. lur.

Korigirala: DANICA ZUPAN ČIČ, stud. phil.

Metra: STANE JUVAN

Športne drobtinice

(Nadaljevanje s 3. strani)

zmagal, čeprav tesna, je ostala v rokah domačink. Sicer pa je bila pri ženskah ogorčena borba za vsako točko in zato ne preseneča to tesni izidi. Večje razlike kot 11:10 ali 12:9 ni bilo. Edini izjem sta met kopja in tek na 800 metrov, kjer so si Novomeščanke s krepkima zmagama (13:7 in 15:5) pridobile toliko naskoka, da jih do konca ni bilo mogoče dohiteti.

V tekih na dolge proge je dominiral Semičan Derganc. Sotekmovalce je »moril« z dolgim enakomernim korakom in hitrim tempom. Vsi so se morali zadovoljiti s tem, da so mu gledali v pete, ker ni naprej nikogar spustil. V teku na 3000 metrov je bil tak »srečnik« Novomeščan Doki. Na 1500 m pa vesel iz Kovečeva. V teki je boljše, je boljše, Sicer pa je drugo mesto in pet točk za ekipo tudi lep uspeh. Vsi tako ne morejo biti prvaki.

Na sporedu je razglasitev rezultatov v teku na 400 m. Profesor Smrdur poziva zmagovalce na stopničke prvakov. Pojavijo se trije atletičarja: dva že starejša, tretji za razliko zelo mlad. In gjej čudo! Najmlajši je bil najboljši in ne kdo od starejših, izkušenejših. Ko je tov. Thorževski prišel bliže, da jim čestita in ko je fotografirani pripravil nov po-snetek, je zmagovalec sramežljivo sklonil glavo. Mogoče ni pričakoval, da bo na najvišji stopnici, mogoče si je želel samo, da bi bil med prvo trojico ali petorico. Sedaj pa — zmagovalec — prvak Dolenjske.

To je za mladega Keniga lep uspeh. Po pravici si je ta naslov priboril. Bil je res najboljši!

Tečajo zadnjih 200 metrov teka na 800 m Tekmovalke so že zapostavile v odstopu so tri Novomeščanke. Če bo tako ostalo do konca, bo trojica zmagalcev lep uspeh. In tako je tudi bilo. Kovečeve atletinje niso uspele dohiteti sotekmovalke iz Novega mesta, ki so si pridobile še nekaj desetnih metrov naskoka. Po tej disciplini, ki je bila odločilna za moštveno prvenstvo, bil prof. Glonar gotovo zadovoljen. Njegove učenke so opravile zaupanje.

Franz Miklec

Tradicionalni sprevod novomeških maturantov skozi mesto. Načelnik je pravkar odigral žalno korčnico

Stane Pevec:

NA RAZPOTJU

Ob poslovilnem večeru novomeških maturantov 1955

Prijatelji, nocoj se veselimo nocoj morda smo zadnjič skupaj vsi, zato zapojmo, zaplesimo, prej ko z roko si sežemo v dlani...

Vso noč, do jutra smo plesali, vso noč smo peli — peli za slovo... In drug pred drugim smo skrivali, kako kljub vsemu nam je vsem težko, da skupna pot je zdaj za nami, da dalje si vsak sam jo bo iskal, v življenje si jo z lastnimi rokami utri vsak sam — kot vedel bo in znal.

MOZE I TO

Na tehnikl je prišel na izpit kolega, ki je tehniko zelo slabo naštudiral. Sreča pri izpitu čisto veliko pomeni. No, in šlo je nekako, dokler nista prišla do zadnjega vprašanja.

»Koliko težiš ima telo?«

»Po mojem ima telo eno težišče.«

»Ali ima kakšno telo lahko tudi dve težišči?«

»Može i to!«

»Pa štiri?«

»Može i to!«

»All bi lahko, kolega, prišli še enkrat na izpit?«

»Može i to!«

STROKOVNJAK

Diplomirani agronom pride na deželo. Kmet ga vpraša: »Vi, ki ste hodili v šole, povejte mi, kako naj zaščitim travnike pred krto?«

Agronom pomisli in pove: »Dajte jih tiskovati.«

SAMOGOVOR »BODIC«

Se komaj rodile, so že »neke sile« azgrajale čes: naj bi, hudiča, ne bodle več, nič več izhajale; napake so res — a te bi potihno umivali; Zakaj, da ljudem razno-barvne bi maske razkrivali?

V NOVI SLUŽBI

Saj vem, ljudje: zaradi milijona bi moral ti sedet... a spet ne vem, ljudje — le kdo ga krona, da sem direktor spet...?

TOVARIŠA

»Ze vsa mlada leta skrbim in garám in še nimam nad glavjo strehe...«

»Bedak — jaz pa le sedim in dom imam, veš, vilo — za dve leti kehe.«

Polletni občni zbor kmetijske zadruge DRAGATUŠ

Zadružno dejavnost je treba še povečati

Kmetijska zadruga Dragatuš v Beli krajini je pred leti prejela republiško nagrado kot priznanje za uspešno delovanje. To priznanje pa vodstva in članov KZ Dragatuš ni uspavalo. Se z večjo vrnemo so delali in okrepili zadružno delovanje za napredek kmetijstva. Dosegli so res lepe uspehe, vendar zadružniki z njimi še vedno niso zadovoljni. Na polletnem občnem zboru 2. oktobra so sklenili, da bodo svojo dejavnost še bolj poglobili in razširili. Novi člani — letos se jih je vključilo v zadrugo okoli 50 — so prav tako potrdili pravilnost dela kmetijske zadruge. Kmetovalci vedno bolj spoznavajo, da jim je le v naprednem zadružništvu zagotovljen gospodarski napredek.

Zadružniki so povedali, da so uspehi škropljenja očitni za vsakega kmetovalca in je treba to delo samo nadaljevati. Tovaršiški Pintarič s Tanče gore je predlagal, da bi čistili in škropili tudi sliho, kajti tudi to drevice že hudo napada neki škodljivec. Lani so na območju zadruge zasadili približno 1.200 mladih dreves, veliko pa tudi precepili. Pri tem je veliko pomagala tovarna Belsad. To akcijo bodo letos še bolj razširili. S ceno jabolk, kot jih letos plačuje tovarna, so zadovoljni. Navzlic ugodni prodaji presnega sadja tudi na sušenje niso pozabili in zadružna sušilnica pridno obratuje. Mnogo počasneje kot sadjarstvo pa obnavljajo vinogradništvo. Komaj dva hektara nasadov je bilo lani obnovljenih, pa še to predvsem s samorodnico.

prenesti vplačane deleže. S predlogom, da se razširi delovanje na vinški sektor, se je strinjal tudi predsednik OZZ. Novo mesto Tone Pirc, ki je prisostvoval občnemu zboru. Poudaril je, da imajo več gospodarskih možnosti in jamstva za uspešno delovanje močne kmetijske zadruge, zato bi bilo priporočljivo, da je za vso to dolino ena zadruga, ki pa bi imela več poslovalnic. Ker na Vinici že dve leti nimajo zadruge, so kmetovalci priključili. Dobiček, ki ga ustvarja trgovina, ne ostane njim, pač pa pripada podjetju v Črnomlju. Govorili so tudi o izobraževanju kmečke mladine. Cimrveč fantov in deklet je treba poslati v kmetijske šole in tečaje. Pri tem naj pomaga s primer-

nimi podporami kmetijska zadruga. Z naprednim gospodarstvom, ki se ga vedno bolj prijemljejo dragatuški zadružniki, je treba nadaljevati, zato pa je potrebno tudi znanje. Poraba umetnih gnojil se je na območju zadruge po vojni povečala za petnajstkrat in se večja iz leta v leto. To povečanje omogoča tudi popust v ceni, ki ga daje država. Upravni odbor KZ Dragatuš bo imel dovolj dela, če bo hotel uresničiti vse naloge, ki mu jih je naložil polletni občni zbor, toda uresničiti jih bo moral, ker to terjajo od njega zadružniki. Ker bodo pri tem vsi pomagali, vedoč, da je vse to njim samim v korist, ni dvomila, da bodo naloge tudi izpolnjene.

Dva novomeška obrtnika petdesetletnika

V kratkem predledku sta obhajala petdesetletnico dva vidna in ugledna novomeška obrtnika: STANE VOVK, dobro poznani pekovski mojster in upravnik pekarije Novo mesto, ter zlasti znan in dekletom poznani frizer IVAN ADAM.

Oba jubilarita nista le dobra in ugledna obrtnika, marveč ju Novomeščani poznamo tudi kot zelo dobra in iskrena tovaršija, ki sta v vsaki družbi zaželena. Oba sta strastna in zagrižena kegljača, vsak v drugem klubu.

Tov. Adam je bil dolga leta član upravnega odbora, predsednik bivšega obrtnega združenja in sedanje obrtne zbornice, tovaršija Vovk pa je sedaj v odboru zbornice. Oba sta člana pomožniške in mojstrske izpitne komisije. Prve tako se udeležujeta tudi v društvenem življenju. Tov. Adam je predsednik Obrtniškega KD in predsednik Godbenega društva, ki ga je tako rekoč znova spraval v življenje, tov. Vovk pa je član OKD, kjer pomaga, kolikor mu je dopušča naporna služba.

Obema jubilarntoma, ki sta priznana šaljivca in dovornišča, želimo ob njunem jubileju še mnogo zdravih in srečnih let.

Po vojni se je takoj vključil v socialistični sektor obrtništva in danes z uspehom vodi mestno pekarijo. Tov. Adam vodi samostojni privatni frizerski salon od leta 1938. Med vojno seveda tudi njemu ni bilo prizanešeno. Pravočasno se je pred okupatorjem umaknil v hosto, kjer je bil med partizani do konca vojne. Po vojni je pričel, kot pravi srbski pregovor: »Jovo na novo«.

Oba jubilarntoma, ki sta priznana šaljivca in dovornišča, želimo ob njunem jubileju še mnogo zdravih in srečnih let.

NAPREDEK TUDI V ŽIVINOREJI

Lep napredek kaže živinoreja, saj je na območju zadruge sedaj za 5 odstotkov živine več kot pred vojno. Toda vodja žviničarskega oddelka tovaršija Pašič z uspehi ni zadovoljen in pravi, da so premalo naredili. Predvsem morajo bolj poskrbeti za selekcijo. Obnoviti je treba rodovnik in nastaviti mlečnega kontrolorja. To bodo uresničili še ta mesec. Udeležili se bodo tudi razstave plemenske živine v Črnomlju 27. oktobra. Zelo umesten je bil predlog zadružnika Panjana iz Kvasice, naj bi zadruga podvela akcijo za zavarovanje živine, zlasti plemenske. Ta predlog so podprli vsi zadružniki.

Tudi finančno zadruga ni slabo poslovala, saj izkazuje ob koncu polletja 411.974 din čistega dobička. Obrtni odseki niso dali dobička, pač pa prevoz, lesni odsek in trgovina. S trgovino pa tudi upravni odbor ni bil povsem zadovoljen. Manjka jim strokovnega kadra, zato zadružniki niso dobili v trgovini vsega, kar bi jim morala priskrbeti. Za nekatere stvari so bile težave splošnega značaja, kar ni krivda zadružne trgovine. Predvsem so zamudili rok za naročilo gradbenega materiala, ki ga zadružniki potrebujejo, pa ga niso dobili. Nujno bi potrebovali sposobnega upravnika. Pooblastili so OZZ, da razpiše mesto. Zadružniki bi najraje videli, da bi to mesto prevzel sedanji predsednik Franc Staudohar, ki se razume na zadružništvo in pozna razmere.

1200 NOVIH SADNIH DREVES...

Člani upravnega odbora so redno prihajali na seje, razen enega, ki ni prišel nobenkrat. Tega so razrešili in na njegovo mesto izvolili tov. Zagarja, dosedanjega predsednika občinskega ljudskega odbora. Zelo uspešno dela sadjarski odsek pod vodstvom Janeza Mušiča. Pri čiščenju in škropljenju sadnega drevja so dosegli najboljšo uspehe v Beli krajini. Ker je bivši OLO Črnomelj razpisal nagrado 100.000 din za najboljši uspeh v tej akciji, zadružniki sprašujejo, kaj je to nagrada.

VSA DOLINA NAJ BI IMELA ENO MOČNO ZADRUGO

Sprejeli so tudi sklep, da zadruga razširi delovanje na vinški sektor, kjer sedaj nimajo zadruge. Iz tega področja ima zadruga Dragatuš še nekaj članov, lahko pa se bodo vključili tudi drugi, potrebno bo samo

Iz Predgrada ob Kolpi nam pišejo

2. oktobra je imela kmetijska zadruga Predgrad polletni občni zbor. Iz poročila Karla Kapša, knjigovodja KZ, smo zvedeli, da je imela zadruga v zadnjem polletju 891 din čistega dobička. Naglasil je nepravilno in nepravilno delo prejšnjih službenec zadruga. Lesa je nakupljenega za več milijonov, pa ni prodan. Tov. Šporar, tajnik OZZ iz Kočevja, je govoril o zadružnem gospodarstvu in povedal, da bodo poskrbeli za pomoč gospodarstvu Poljanke doline. Predgrajski fantje so ustanovili nogometni klub in 2. oktobra začeli vaditi. Zelim jim, da bi imeli pri tem zabavo in upeh! Jurij Šuštarčič, ki je bil s prednjega doma 3 mesece se je sprevrnil v letalno vrnil v Ameriko, kjer stalno živi. Pred odhodom je lepo uredil rojstno hišo, da je v ponos naši vasi. J. S.

Ameriške pošiljke pšenice naši državi

Ob obisku namestnika podsekretarja ministrstva za zunanje zadeve ZDA gospoda Roberta Murphyja v Beogradu od 26. septembra do 3. oktobra je bil dežen sporazum o dobavi ameriške pšenice naši državi. Po tem sporazumu nam bodo ZDA kot prvo pošiljko takoj poslale 300 tisoč ton pšenice iz svojih presevkov žitaric, za nadaljnje količine pa se bodo v kratkem pričeli razgovori. Funkcionar ameriškega ministrstva za zunanje zadeve je tudi objavil, da bodo naši državi dodeljene znatne količine še drugih proizvodov iz poljedelskih viškov. Ob isti priliki so razpravljali tudi o drugih možnostih gospodarskega sodelovanja med našo državo in ZDA.

Iz Dolenjskih Toplic

Most čez Krško pri Dol. Polju je zelo v slabem stanju in nespodoben za vsak težji promet. Preti nevarnost, da pride do nesreče, ker je most za obe strani Krške zelo potreben. Most je nujno potreben generalne obnove, o čemur je gospodarski svet bivše občine že razpravljal, vendar do popravila še ni prišlo. F.

ŠPORT IN TELESNA VZGOJA

ZVEZNA ODOJKARSKA LIGA

NOVOMEŠČANI PRED IZPADOM?

ZELEZNIKAR (Beograd) : PARTIZAN (Novo mesto) 3:2 (13:15, 15:5, 15:10 in 15:12) PARTIZAN (Beograd) : PARTIZAN (Novo mesto) 3:1 (15:6, 5:15, 15:6, 16:11) Čeprav so Novomeščani v nedeljo igrali v Beogradu, so vendar upali, da se ne bodo vrnil brez točke. Zal so se zmotili. Dva krat so bili poraženi in so tako na poti, da se poslovijo od zvezne lige. Z Zelezničarjem so vodili že 2:0, toda zmage niso uspeli osvojit. Čeprav so se nad tekmo ovrtožili, predvsem zaradi premajhne dvorane in drugih nerodnosti in pomankljivosti na igrišču, ne kaže, da jih eventualna uspešna rešitev pritožbe reši izgubo. Drugo tekmo so igrali na prostem s Partizanom. Uturjeni od prejšnje tekme so klonili v štirih setih. Odločil je četrti set, ki so ga domačini s srečno roko odločili v svojo korist. Po stradalosti v Beogradu obstaja še zelo majhna možnost v tekmi z mariborskim Branikom, ko bi jih lesnja izpada boljše razlike v setih. Pri tem pa bo veliko odločil tekma med Novim Beogradom in beograjskim Partizanom, ki je bila v četrtki.

Nedeljski porazi v Črnomlju

Veliki rokomet — moški. V tretjem kolu prvenstvene tekmovalna liga LRS so domačini sprejeli v goste šestkratnega prvačana prve zvezne lige, ekipi ZSD Celje. Domačini so nastopili z oslabiljeno postavbo brez treh najboljših igralcev Čopa, Simca in Satošca, ter klonili z minimalnim rezultatom 18:12 (8:3). Nogomet — mladinci: Tokrat se je tudi v Črnomlju mreža zelo tresla, saj so domačini sprejeli sedem golov, dali pa enega — Čačunega. Iz lige tekma za prvenstvo ljubljanske lige med mladinci Partizana Črnomelj : NK Domžale 1:7 (1:3). Nogomet — člani: Prvo moštvo Partizana Črnomelj je povabilo na prijateljsko tekmo Ljubljano B, ki se je končala z zmago Ljubljane 3:1. Moštvo Črnomlja je imelo vseh 90 minut igr v svojih rokah ter igralo stalno pred vratih gostov, toda v svojih vrstah niso imeli napadalca, ki bi znal okroglo usnje polniti in meč. Gostje so v tem prvotnem tokrat dosežili gol in zmago. Take prilichnosti, kot so bile v nedeljo, v Črnomlju ne bo več za domačo moštvo. Mali rokomet — moški: Edino drugo moštvo Partizana Črnomelj je resilo čast Črnomlja, kateri je v prvenstveni tekmi doleteli cone visoko zmagal nad solidno ekipo Garizonza iz Črnomlja z rezultatom 15:8 (6:2). Najboljši strelci Partizana so bili: Rajk z 9 zadetki in Balič s 3. Od ekipe Garizonza so bili najboljši izkazali Zobeč s 3 goli.

Lahkoatletsko prvenstvo okraja Novo mesto

Tretje dolensko atletsko prvenstvo je za nami. Na prvenstvu so bili poleg številne udeležbe doseženi tudi odlični rezultati. Prvenstvo je bilo še bolj pomembno za Okrajno zvezo Partizan Novo mesto, ker so ga šteli tudi za prvo okrajno prvenstvo Novega mesta (bivši okraj Črnomelj in Novo mesto). Črnomeljska ekipa je štela samo osem članov in je v dvoboju proti številni ekipi Novega mesta zmagala s 60:57 točkam. Zal pa moramo ugotoviti, da v Črnomlju še sedaj nimajo ženske ekipe. Okrajni prvaki za leto 1955 so postali: CLANI — 100 m: Moljk (Crn.) 12.0, 200 m: Moljk (Crn.) 25.2, 400 m: Moljk (Crn.) 55.5, 800 m: Simonič (Crn.) 2:06.2, 1500 m: Dergane (Crn.) 4:25.3, 3000 m: Dergane (Crn.) 9:44.3, skok v daljino: Bavdek (N. m.) 5.67 m, skok v višino: Moljk (Crn.) 1.65 m, skok ob palici: Bavdek (N. m.) 2.70 m, troskok: Moljk (Crn.) 11.33 m, met

ŠAH

Polfinale PRED ZAKLJUKOM Ker je začetek letošnjega prvenstva Novega mesta planiran za občinski praznik Novega mesta 29. oktobra, so tudi na polfinalni šahisti nekoliko pohteli. V polfinalu se bje ogoren boj za vsiop v finale. Pet je rezerviranih za udeležence drugega polfinala, trenutno pa je za vstop kar sedem kandidatov: Saranovič, Bartolj, ing. Sodnik, Skrabl, Prime, prof. Dobovšek in major

Mladinci Kastelice, Simonič in Čihal v članski reprezentanci Slovenije

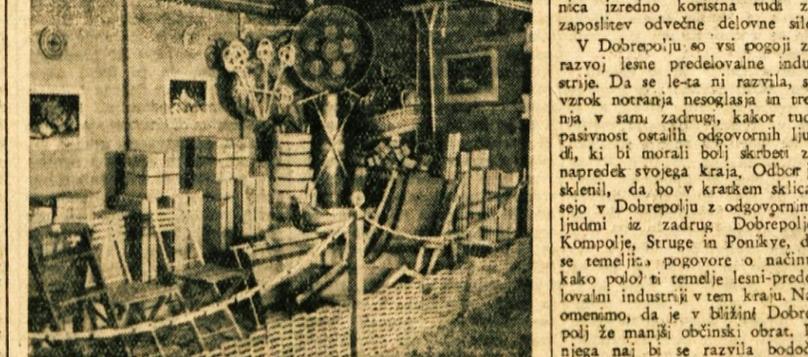
Atletska zveza Slovenije je doletela člane reprezentance Slovenije za tradicionalni dvoboj Hrvaška — Slovenija, ki bo v nedeljo 16. oktobra v Sisku. Za dvoboj se je priporil prijaviti kar trije mladinci, da sodelujejo v članski reprezentanci Slovenije. Kastelice in Simonič iz Črnomlja ter Čihal iz Kočevja. Nedvomno je to velik uspeh mladincev Dolenske. M-K

Praznovanje v Velikih Laščah

19. septembra so v Velikih Laščah slovesno proslavili občinski praznik. S kresovi so začeli slavje in ga nadaljevali na praznik s slavnostno sejo občinskega ljudskega odbora, na kateri so proglasili za častnega tovaršija Ivana Lokovčiča — Jana sedanjega komandanta Ljudske mlade LRS. Pri proslavi so sodelovala vsa domača društva, šolska mladina in občani. Prošnji teden se je blizu železniške postaje iztržil vlak, ker se je pokvarila lokomotiva. Potniki se razburjajo, ker se na tej postaji večkrat iztrži vlak in morajo čakati po več ur, da se spet spravi v tek. Lani je obiskovalo tečaj Avtomoto društva precej mladincev iz Lašč in okolice. Teoretično snov so predelali, za praktično vaje pa ni bilo avtomobila. Dobili so ga le za en dan, kar je seveda premalo za uspeh tečaja. Prav in potrebno bi bilo, da bi jim omogočili dokončati praktični del tečaja. Pred sodnikom za prekrške v Kočevju je bil kaznovan Alojz Zubeček iz Velikih Lašč, ker ni prijavil Zavodu za socialno zavarovanje človeka, ki mu je stalno plačati bi moral 6.000 dinarjev. V nedeljo 25. septembra pa se je Zubeček napil in po Velikih Laščah žalil predstavnike občinskega ljudskega odbora Zaradi nedostojnega vedenja je sodnik za prekrške velikaške občine kaznovani č s 1.500 dinar.

Predelava lesa na Kočevskem

čina in naj bi glede nove predelovalne industrije delali v skupni povezavi s Potočani. Medzadružno lesno-industrijsko podjetje v Ribnici preusmerja svoje delo v predelavo lesa. Novi galanterijski obrat deluje začasnno v leseni stavbi, ki jo bo drugo leto zamenjala obširna in svetla delavnica. Podljetje pa ne čaka kdaj bo nova delavnica gotova, temveč si je že sedaj oskrbelo večje število modernih strojev in začelo z delom. Ko bo nova zgradba končana bo zrastle tudi nov strokovni kader; sedaj je nekaj delavcev odšlo na prakso v nekatera večja lesnopredelovalna podjetja na Notranjsko. V Robu skušajo zamujeno nekoliko dohčeti. Kupili so že nekaj strojev, na stari žagi, ki ne služijo več svojemu namenu pa nameravajo urediti novo delavnico. Tu je pasiven kraj in bo nova delavnica izredno koristna tudi za zaposlitev odvečne delovne sile. V Dobropolju so vsi pogoji za razvoj lesne predelovalne industrije. Da se le-ta ni razvila, so vzrok notranja nesoglasja in trenja v samu zadrugi, kakor tudi pasivnost ostalih odgovornih ljudi, ki bi morali bolj skrbeti za napredek svojega kraja. Odbor je sklenil, da je v kratkem sklical sejo v Dobropolju z odgovornimi ljudmi iz zadrug Dobropolje, Kompolje, Struge in Ponike, da se temeljito pogovore o načinu, kako poloti ti temelje lesni-predelovalni industriji v tem kraju. Naj omenimo, da je v bližini Dobropolja že manjši občinski obrat. Iz njega naj bi se razvila bodoča predelovalna dejavnost. Velik del elaboratorov za razvrščanje objekt je že gotov. Medzadružni odbor bo nudil Dobropolju vsi pomoč.

Lepi in kvalitetni so izdelki Medzadružnega lesno-industrijskega podjetja v Ribnici. Na sliki: pogled na del njihovega paviljona za gospodarski razstavi v Ljubljani.

seveda bodo morali tudi sami storiti več, kakor dosedaj. Čene lesu so se v glavnem ustabile, ker je onemogočeno nakupovanje po raznih tujih nakupovalcih, ki so les visoko preplačevali. Nekatere zadruge so plačevale les po višjih cenah, kakor pa so bile določene sporazumno med zadrugami in Medzadružnim lesno-industrijskem podjetju. Nesorazmerno visoki so prispevki za gozdni sklad, kar povzroča, da kmetje prodajajo les le v omejenih količinah in je nevarnost, da bo zmanjkalo lesa za lastno predelavo. Medzadružni odbor se je zavzel, da se bo resno lotil reševanja vseh teh vprašanj, predvsem pa bo skrbel za rast in razvoj lesne predelovalne dejavnosti, ene od najvažnejših panog gospodarstva. Ustanovitev Medzadružnega odbora je že v kratkem času dovolj obstoja (odbor je začel delati letos v začetku junija), popolnoma opraviči vsi obstoi, ker pravilno zastopa koristi zadružnega sektorja v najobčutljivejši točki — lesni dejavnosti. Karel Oražem

Dobre delavske menze, izdatna in cenena prehrana — pogoj za zdrave delavca

Pretekli teden so rodile: Strmec Alojzija iz Krušnega vrha pri Dobriču — dečka. Novak Kristina iz Malih Lašč — dekle. Potočnik Kaja iz Novega mesta — dekle. Krizman Milka iz Mike pri Kočevju — dečka. Erpe Ana iz Laz pri Uršnih selih — dečka. Birska Ivanka iz Vinice pri Črnomlju — dečka. Smolčič Franciška iz Dobriča — dečka. Brunet Marica iz Trebnja — dekle. Medved Tereziya iz Vranovec pri Vinici — dečka. Selek Marija iz Dobovega — dekle. Dobrovolje Marija iz Verda pri Vrhniki — dekle. Bedek Anica iz Novega mesta — dekle. Matjažič Ivanka iz Rakoveca pri Metliki — dečka. Pavil Marija iz Moravci pri Gabrovki — dečka. Urbanč Cirila iz Dol. Radulje pri Sevnici — dekle. Ledina Marica, delavka iz Klince vasi.

Zmagovalke v teku na 200 m: 2 Koprivec, 1 Podpečan, 3 A. Vidmar (Foto: Mlakar)

DOLENJSKI OBVEŠČEVALEC

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v novomeški bolnišnici: Avenšek Alojzij, zidar iz Drganjih sel pri Straži, je padel z lestve in si poškodoval glavo in obraz. Naglič Alojziju, delavcu iz Kočevja, so pri delu padle deske na levo nogo in mu je poškodovale. Zeljko Joža, skalka iz Kala pri Novega mesta, si je pri delu poškodovala levo roko. Smole Franc, posastnik z Mirne, si je pri padcu poškodoval desno nogo. Potočar Olga iz Dol. Kamence je doma padla s podstrešja in si poškodovala glavo.

REGISTRACIJA

Rokometna podzveza za Dolenjsko registrira dosežen rezultat Partizan Črnomelj : Garizon Črnomelj 15:8 (6:2). Tekma Partizan Brežice : Partizan Krško pa je prelošena.

KMETIJSKA ZADRUGA SMIHEL

PRI NOVE MESTU razpisuje mesto PEKA

zaželeno z mojstrskim izpitom. — Plača po kolektivni pogodbi. Ponube pošljite na Kmetijsko zadrugo Smihel pri Novem mestu.

KAJ ZAKRIVI ALKOHOL?

30% vseh nesreč pri delu, 30% vseh duševnih obolenj, 60% vseh duševno zaostalih, 57% vseh prometnih nesreč, 90% ne-človeškega ravnanja z otroki zagreše alkoholiki, 17% kriminalna in 40% spolnih bolezni — ZATO V ODLIČNO BORBO PROTI ALKOHOLIZMU!

KROMPIR ima tudi svoj "življenjepis"

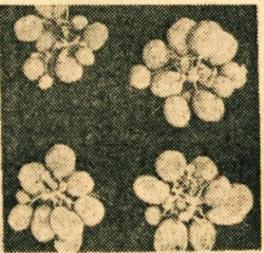
"NAJLEPŠE JE PA LE NA DOLENJSKEM!" nam pišejo fantje, ki služijo vojaški rok

Krompir je vsekakor eno od naših temeljnih živil; ne vemo, kaj bi počele naše gospodinjice, če bi ga nenadoma zmanjkalo, kajti močja, zabelna in krompir so pač trije stebri kmetijske in meščanske kuhinje. Ima pa krompir svoj zanimiv "življenjepis", ki je obenem zelo star in zelo mlad. Danes je to izrazito kulturna rastlina, nekoč pa ...

Amerike ljudje prenesli v Čile in Kolumbijo. Seveda se ta krompir razlikoval od današnjega kot rečna bajta od moderne palače. Krompir, ki so ga gojili Inke, je imel še polno lastnosti divje rastline. Bil je droban, neprijetne okusa, vendar so ga Inke jedli, kakor so naši davni predniki uživali divje sadeže. Ko so ga začeli saditi in vzgajati, se je ta divji krompir začel popravljati. Krompir, ki so ga našli v Južni Ameriki evropski osvajači, je bil precej boljši od divjega, vendar še vedno slab. Takega so prenesli tudi v Evropo.

Krompir nekoč in danes

Prav gotovo so stari Inke opravili veliko delo, ko so divji krompir vzgojili in poizlahali, čeprav je bil njihov krompir le blede senca današnjega. Šele takrat, ko je iz preprosti poljedeljski razmer svoje domovine prišel v veliko naprednejšo področje Evrope, v roke umnejših gojiteljev in kmetovalcev, je začel izgubljati svoje slabe lastnosti in pridobivati nove, boljše. Za saditev so začeli odbrati le tiste rastline, ki so rodile večje gomolje, imele boljše okus in lepšo obliko in ki so prej dozorele. Po stoletju življenja in novem kraju to ni bil več isti stari, preprost krompir, ki so ga prinesli iz Andov, vendar mu je še vedno manjkalo, da bi ustrezal potrebam evropskega poljedelstva. V nadaljnjem stoletju je v rokah prizadevnih gojiteljev postal povsem nekaj drugega. Razen zunanje oblike je bil malo podoben svojim prednikom iz Južne Amerike. Postal je veliko debelejši in dobil okrogle gomolje s tanjšo kožo, plitvimi očesi in krajšo cimo. Dobil je dober okus in postal rodovitnejši. Vendar je še precej manjkalo, predno je postal tak, kakor ga poznamo danes. Na sliki vidimo najboljši krompir, kakor so ga pridelovali v začetku 19. stoletja (slika je iz neke knjige o poljedelstvu, ki je izšla 1819). Druga slika pa kaže današnji krompir. Razlika je res velika. Nekdanji gomolji so bili precej neprijetnih oblik, drobnji

Današnji krompir

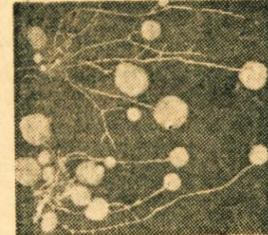
pir vzgojili in poizlahali, čeprav je bil njihov krompir le blede senca današnjega. Šele takrat, ko je iz preprosti poljedeljski razmer svoje domovine prišel v veliko naprednejšo področje Evrope, v roke umnejših gojiteljev in kmetovalcev, je začel izgubljati svoje slabe lastnosti in pridobivati nove, boljše. Za saditev so začeli odbrati le tiste rastline, ki so rodile večje gomolje, imele boljše okus in lepšo obliko in ki so prej dozorele. Po stoletju življenja in novem kraju to ni bil več isti stari, preprost krompir, ki so ga prinesli iz Andov, vendar mu je še vedno manjkalo, da bi ustrezal potrebam evropskega poljedelstva. V nadaljnjem stoletju je v rokah prizadevnih gojiteljev postal povsem nekaj drugega. Razen zunanje oblike je bil malo podoben svojim prednikom iz Južne Amerike. Postal je veliko debelejši in dobil okrogle gomolje s tanjšo kožo, plitvimi očesi in krajšo cimo. Dobil je dober okus in postal rodovitnejši. Vendar je še precej manjkalo, predno je postal tak, kakor ga poznamo danes. Na sliki vidimo najboljši krompir, kakor so ga pridelovali v začetku 19. stoletja (slika je iz neke knjige o poljedelstvu, ki je izšla 1819). Druga slika pa kaže današnji krompir. Razlika je res velika. Nekdanji gomolji so bili precej neprijetnih oblik, drobnji

Krompirjeva otroška leta

Izvor krompirja in njegova ranja doba je bil do nedavna popolna skrivnost; nekoliko so nam jo naravoslovci odsli še v zadnjem času. Ko so evropski osvajači prodrli v Južno Ameriko, so našli v Andskem gorovju že staro in precej razvito pridelovanje krompirja, toda malo zanesljivih podatkov o njegovem izvoru.

Krompir osvaja evropske dežele

Po zgodovinskih podatkih je prišel krompir najprej v Španijo — okrog leta 1500. Leta 1587 so ga dobili Angleži, naslednje leto pa še Francozi. Evropejci so sprva sadili krompir le kot redko, okrasno rastlino in pa za zdravilo. V srednjem veku so lekarnari imeli svoje vrtove in sami gojili zdravilne rastline in zeli. Krompir ima v sebi alkaloide in srope, pa so menili, da učinkuje tudi zdravilno.

Najboljše vrste krompirja v začetku 19. stoletja

mo, ki daje na hektar največji pridelok dobre in okusne hrane. V ugodnem podnebju in na ustreznih tleh rodi le malokateri rastlina tako obilno kakor krompir.

Domovino krompirja je šele leta 1927 odkril ruski učenjak Vavilov. Ta domovina je v visokih gorah Peruja in Bolivije; od tu so krompir še pred odkritjem

Doslej smo izplačali naročnikom 145.000 din nezgodnih zavarovalnin

Od januarja 1953, ko je podružnica Državnega zavarovalnega združenja v Novem mestu izplačala vdovi Martina Jamarja v Hrastuljah pri Škocjanu

10.000 din zato, ker je mož umrl na posledicah nezgode, pa do letošnje jeseni so dobili razni naši naročniki oziroma njihovi svojci že 144.952.— din zavarovalnin. Ko je bila marsikje stiska za denar ob nesreči najhujša, se je izplačilo nezgodne zavarovalnine še posebej poznalo. Zato ne pozabite:

poravnana tekoča naročnina vam jamči brezplačno nezgodno zavarovanje!

Vsi naši naročniki, ki niso v zaostanku s plačilom naročnine, so zavarovani pri podružnici DOZ Novo mesto: za 40.000 din za slučaj trajne invalidnosti vsled nezgode in za 20.000 din za slučaj smrti vsled nezgode. Če ste morda še med zamudniki, ki za leto 1955 še niso plačali celoletne naročnine, popravite to takoj. Vaš pismošča ima za vas izpolnjeno polnočino naše uprave, zato ne odlašajte s plačilom naročnine.

Uprava DOLENJSKEGA LISTA

Propagirajmo trezno življenje med ljudstvom in vzgajajmo mladino k abstinenčni z vzgled, navseti, predavajli in s knjigo.

NOVE KNJIGE

Založba Mladinska knjiga je pred kratkim izdala za mlade bralce tri nove knjige, po katerih bodo otroci prav radi segali. POJTE, POJTE, DROBNE PTICE je zbirka 68 pesmi za otroke, ki jih je izbral in uredil Lino Legiša, izvrstne litografije pa so delo Marije Vogelnikove. Bogato ilustrirana knjiga velikega formata prinaša ljudske in umetne pesmi od Levstika do najnovejših piscev. Zabavne in hkrati poučne so, ljubke slike ob njih pa bodo male bralce še prav posebej vabile, da bodo vedno znova listali po zbirki.

BREZEN je otroška povest iz življenja rakov v Velikem breznu. Napisal jo je Andrej Savli, ilustriral pa Gyldo Brola. Zanimivo, napeto branje iz skrivnostnega življenja potročnih rakov in njihovih dogodivščin.

TOVARISA, mladinsko povest Franceta Bevka, bodo kakor vse ostale knjige tega priljubljene pisatelja radi prebrali vsi, ki cenijo lepo knjigo. V domači mladinski literaturi imajo Bevka dela še vedno eno najvišjih cen. Zato Mladinska knjiga nadaljuje z Bevkovim zbirnim mladinskim delom, v katerega sodi tudi povest dveh tovarišev. Tudi to knjigo je ilustriral Gyldo Brola.

OBČINSKI SVET ZA TELESNO VZGOJO MORA BITI ENAKOVREDEN OSTALIM SVETOM

V torek 4. oktobra je Izvršni odbor Zveze športov Slovenije sklical v Ljubljani posvet članov Upravnega odbora ZSS in predstavniki republikanskih športnih zvez, katerega so se udeležili tudi predstavniki LMS in novinarji.

Posvet je začel predsednik ZSS Leopold Kresc, o športu kot metodi telesne vzgoje pa je referiral direktor Inštituta za telesno vzgojo v Ljubljani prof. Drago Stepišnik. Solsko in prostovoljno udeleževanje v športu, ki naj vzgaja mladino v zdrave, krepke, delavljive in vesele državljane, ki se bodo v korist skupnosti in v radost sebi izživljali v vsakodnevnem športnem udeleževanju, ima skupen cilj: vzgojo v duhu našega časa. Čeprav smo dosegli v poletnih letih na teh področjih že zelo velike uspehe, pa vendar še naprej moramo v uresničevanju vseh našel sodobne telesne vzgoje. Zato bo treba vse oblike dela v športu in v partizanskih društvenih organizirani tako, da bo udeležba mladine v njih zares množična. Predvsem naj vešča to za mladino, ki zapušča šolo. Prav posebno skrb je treba posej posvetiti kmečkimi in delavski mladini, ki v športu in telesni vzgoji še nimata pravega mesta.

Pri razvijanju športnih in ostalih telesnovzgojnih vrst čakajo odlične naloge vodstva novih občinskih predstavnikov. Športne dejavnosti morajo biti razvijane v vsaki občini. Postopno izboljševanje športne dejavnosti se mora pokazati tudi v sferi za razširitev članstva in poglobitev kakovosti dela v športnih in ostalih organizacijah. Šport nikakor ni stvar samo pose-

Z atletskega prvenstva Dolenjske: ženska ekipa novomeškega Partizana — moštvenega prvaka Dolenjske s svojim vodjem prof. Jožetom Glonarjem

»Pozdravljam vse domače, znanec, prijateljice in prijatelje po Dolenjskem! Spominjam se lepe Krke in znanec iz rodne kraja in vam sporočam, da z velikim veseljem dobivam Dolenjski list. Nisim ga po žepih od tedna do tedna, toliko časa, da vse po dvakrat preberem. Naj bo novica na prvi ali na zadnji strani, vse je iz domačih krajev in vedno bolj zanimivo.

Iz lista vidim, kako lepo se razvija Dolenjska. Prepričan sem, da marsikdo, ki že dolgo ni bil v domačih krajih, ne bo verjel kako lepo se je n. pr. razvil Novo mesto. Pred kratkim sem bil na dopustu in sem presenečen obstal pred vsem, kar sem videl v mestu novega! Treba se je res zahvaliti organizacijam, ljudski oblasti in posameznikom, ki so vložili toliko truda v obnovo in nadaljnjo izgradnjo srečja Dolenjske.

Vse vas lepo pozdravljam, ki živite na Dolenjskem, posebno pa še enkrat sorodnike, znanec, prijateljice in prijatelje!

Tako nam je pred dnevi pisal Bine Stih iz Beograda, ki je v vrstah JLA. Veseli smo, da mu naš list tako ugaja in toliko pomeni!

»Dovolite, da se tudi jaz enkrat oglasim v našem listu s kratkim dopisom, ki ga pošiljam iz Peči na Kosmetu, kjer služim kadrovske rok. Mesto leži pod Šar planino, z katere se dviga mogotični Čahor. Nekaj sto metrov nižji od Triglava. Sem reden naročnik Dolenjskega lista, ki ga prejmem vsak teden. Priporočam ga tudi vsem dolenjskim fantom, ki so pri vojakih. Iz lista zvejam pravočasno vse, kar se dogaja v domačih dolenjskih krajih...» nam sporoča naročnik Franc Penca, Vojaška pošta 3647/29 Peč — Kosmet. Poleg zdravov nam pošilja življenje na Kosmetu, kjer so ljudje zaživeli v svobodi šele po letu 1945. Zaradi pomanjkanja prostora žal ne moremo objaviti vsega, kar nam tovariš Penca sporoča. Naj pa izročimo pozdrave, ki jih

pošilja s tovariši vred Simoni Črnogaj, ko je z abiturienti potovala letos skozi Peč in po nekem vojaški pozdravila naše fantje v tem oddaljenem mestu. Veseli smo tudi napredka, ki ga dosega ta nekoč tako zapostavljena pokrajina Šiptarjev v svobodni domovini!

Tonček Stangelj, doma iz Jurne vasi pod Gorjanci, ki je zdaj pri vojakih Vojne pošte 8142/8 v Dolenjski Mihaljcu v Slavoniji, je priložil pismu, ki ga je poslal svoji priljubljeni šolski upravitelji Fanči Novakovi v Stropiče, naslednje vrstice za Dolenjski list in ga ne more prebrati, tako je vesel stalnega stika z domačimi, znanimi kraji.

Takole je zapisal s trdo roko, ki ni vajena črk:

»Dobro poznam zdaj naše partizanske planine. Zapomnil sem si borce za svobodo, saj sem moral med zadnjo vojno dostikrat bežati pred Italijani in Nemci. Bal sem se jih, pa takrat pravzaprav nisem vedel, zakaj se jih bojim. Razumem to šele zdaj, ko sem sam med čuvarji naše svobode. Nekateri fanti godrnjajo, ko morajo k vojakom. Ne vedo, da bodo spoznali Jugoslavijo, da gre vse, kar se bodo tam naučili, njim samim v korist. Tudi jaz sem šel z veseljem v armado in vas od tu pozdravljam!»

Zahvaljujemo se navedenim in ostalim fantom, ki nam pošiljajo pozdrave iz JLA! Želimo jim, da bi se dobro počutili in se čimveč naučili v enotah slavne Jugoslovanske ljudske armade. Oglasite se še s pismi in svetujte fantom, ki domačega lista še nimajo, da si ga naročijo.

... in nikar ne pozabite: plačana naročnina vam jamči brezplačno nezgodno zavarovanje!

ČUDNO
»Anica, za tisto razbito vazo sem vam odbila 750 dinarjev.«
»Ja, kako: saj ste rekli, ko ste jo dobili v dar, da ni vredna počenega groša?«

RAVNO ZATO
»Čujte, moja hči res nima namena, da bi se za vse življenje zvezala s tepcem,« pravi mati snubcu.
»Saj ravno zato bi jo pa naj jaz poročil!«

RAZTRESENI PROFESOR
»Tako, sedaj vam bom pokazal secirano žabo,« pravi profesor dijakom in vzame iz žepa zavitek. Odpre ga, v zavitku je pa — sendvič.
»O zlodja!« zabrunda, »jaz sem pa mislil, da sem pojedel sendvič.«

GORJE
»Eh, Miha, smiliš se mi... Moja žena je pravkar kupila novo klubuk.«
»Pa kaj to mene briga!«
»O, te bo že brigalo — moja

— Ali znaš plavati?
— Naa! Zakaj pa vprašuješ?

V boju za zavzele mesta bi morala z našimi enotami sodelovati tudi anarhistična kolona, ki je pa z napadom zakasnila skoraj za tri ure, tako da so naše čete dobivale bočni ogenj. V anarhističnih enotah je vladala široka demokracija: če je bila večina borcev za boj, so šli v boj, če pa se je večina odločila proti, se boja niso udeležili, kar je bil tudi vzrok, da kolona ni napadla v določenem času in zato mesta nismo mogli zavzeti. To načelo je zastopalo vodstvo kolone, drugačnega mnenja pa so bili borci, ko so pričeli prihajati v našo enoto; govorili so, da se sramujejo biti še nadalje pod tako komando in da se zavajajo, da je njihova krivda, ker mesta nismo zavzeli; oni so se prišli bojevati proti fašizmu, ne pa ugrabiti, ali bodo šli v boj ali ne.

Četa se je okrepila z novimi prostovoljci, vendar Jugoslovani v našo četo niso več prihajali, ker so bile med tem formirane nove enote. Od 18. Jugoslovancev v »Caparevemu bataljonu« jih je ostalo še 8, dva sta padla v boju za Teruel, trije so bili poslani v druge enote, ostali pa so bili še ali laže ranjeni; po ozdravljenju so niso vrnili v našo četo, temveč so šli v artiljerijsko skupino, kjer je bilo večje število Jugoslovancev, v »Djuo Džakovičevem« bataljon ali v »Čankarjevem« četo.

13. brigada je ostala pred Teruelom tri tedne, potem je šla v rezervno kjer se je popolnoma izčrpala. Pripravljeni za

MIHA POČRVINA: Spomini iz Španije

Je ostal sam v Sierra Nevada. Stročnina hribovski ljudje so se vrnili na svoje domove s solzami v očeh, ki so jim obljubili naše vojake, ki so jim očevali vse premoženje, našli so vse tako, kakor so pustili, niti najmanjšega predmeta ni nihče premaknil; v zahvalo so ponujali vojakom pijačo, živila itd., ko pa so videli, da nečeloj ničesar vzeti, je vsa vsa organizirala skupno pogostitev, ki jo se je udeležile delegacije posameznih čet.

Vaščani so nam radi pripovedovali, kako je bilo tisto popolno, ko so naše čete zavzele vas. Med napadom, ki so na našem napadu prešli v defenzivo, je bilo skrajno slabo moralno razpoloženje, med francoski in italijanskimi črnosrajčki je prišlo do hudih sporov, ker nobeden ni hotel nastavliti svoje glave za tarčo našim krogom; tako je moral v kritičnem trenutku poseči vmes tudi župnik, ki pa seveda ni ničesar odsegel, ker ga niso hoteli poslušati ne falangisti, ne italijanski fašisti, čeprav se je na vsi moči trudil vplivati na vraga čustva in trdil, kako bodo brezbožniki vse razdeljali, požgali božji hram, potrestili vse stare ljudi, otroke pa odpeljali v suženjstvo. Vas stoji na takem položaju, da so se ji naši predhodni

enote približale brez vsakih izgub na razdaljo do 200 m. S težkim mitraljezom smo štitišli našo predhodnico, držali vas pod tako močnim mitraljezom ognjem, da izhod iz vasi po glavni poti, ki je vezala sosednjo vas, ni bil mogoč. Fašisti so se lahko umaknili le po ozki, v skalo vsekani poti. Predhodnice so dobile povelje, da pod vasjo zavzamejo položaje, pregledajo teren, ugotovijo, kje imajo postavljene mitraljeze, pešadijski top, skratka, da pripravijo vse potrebno za jurš. Enote so se bližale položaju, ki jih je zavzela naša predhodnica s hitrim korakom, ker je komanda hotela pridobiti na času in preprečiti sovražniku, da bi dobil okrepljeno. Četa našega bataljona, ki so jo sestavljali Poljaki, Belorusci in Ukrajinci, je dobila povelje, naj zavzame greben desno od vasi in drži pod ognjem pot, po kateri bi sovražnik lahko dobil pomoč Četa Poljakov je svojo nalogo opravila pol ure pred določenim časom, ker se je sovražnik umaknil s položaja brez odpora in je desno krilo pričelo obstreljevati vas, tako da juršnega naskoka naša četa ni izvršila, ker so se pričeli frankovski in italijanski fašisti v paničnem begu umikati; pustili so v vasi precej municije in orožja.

Kot so pripovedovali vaščani, je bil župnik najbolj hraber »bošec« s pomočjo falangističnega poročnika je prisilil kmete v vasi, da so morali potegniti težki mitraljez v cerkveni zvonik, odkoder bi nas obstreljeval. Kot ponorel je divjal s palico v roki po vasi ter bepal kmete, ki so se branili nositi municijo in orožje v zvonik. Njegova hrabrost pa mu ni pomagala — zbežati je moral iz vasi tako hitro, da niti mitraljeza ni utegnil rešiti iz zvonika. Prebivalci so še povedali, da je ta župnik v hribovskih vaseh Serge Nevade veljal kot sodnik, orožnik itd. Silno je sovražnik družine, katerih sinovi ali očetje so bili v republikanski armadi, organiziral je požige domov itd.

Naša enota je ostala na tem sektorju pet tednov; potisnila je sovražnika v višine Sierra Nevade, kamor napredovanje je taktičnih razlogov ni bilo predvideno. Ostale enote naše brigade in nekatere španske so imele nalogo ustaviti sovražnika, ki je prodiral z motoriziranimi četami po glavni cesti iz Malage. V tem boju so se najbolj odlikovali artiljerijci, pustili so sovražnikove motorizirane čete, da so se jim približale na 500 m, potem pa jih z direktnimi izstrelki začeli točiti in tako povzročili v njihovi koloni grozovito paniko. Sovražnik je skušal zbežati, vendar je zaradi okvare vozil sam sebi zaprl pot. Iz višin Sierra Nevade smo opazovali, kako italijanski fašisti skačejo iz kaminov in

tankov v morje in se skušajo rešiti s plavanjem ob obali Naš enote niso bile toliko močne, da bi dolgo motorizirano kolono uničile, ker si je sovražnik hitro pomagal z ojačeno artilerijo. Napredovanje italijanskih fašističnih enot, ki so sodelovale pri zavzetju Malage, je bilo na vseh sektorjih ustavljeno; čete njihova komanda ni predvidevala, pač pa je mislila, da jim je po zavzetju Malage pot ob morju do Almerije popolnoma odprta.

Sovražnik je bil po številu vojakov in v ostalem orožju petkrat močnejši. Napadala je ena italijanska divizija, ki je razpolagala z velikim številom tankov, avtomatskim topništvom, topništvom velikega kalibra in ostalo motorizacijo. Pri napadu so sodelovale tudi Francove pešadijske enote, katere je italijanska komanda porabila za bočno zaščito. Fašisti so še nekajkrat poskušali prodrati našo obrambno črto, pa so bili vsakokrat odbiti; morali so se vrniti na svoje izhodne položaje. Niso jim pomagali ne tanki, ne topništvo, ker bi morale v hribovitih in skalnem terenu operirati pešadijske enote, kar pa črnosrajčnikom ni dišalo. Boj na sektorju Malaga in Albuloni je bil ustavljen. Italijanske fašistične enote so se »hrabro« povlekli nazaj proti Malagi, v frontni črti pa so ostali franko-

(Nadaljevanje »Spominov iz Španije« bo sledilo pozneje.)